БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 33 (6708)
14 ФЕВРАЛЬ
ЖУМА
1947 йил
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

16 ФЕВРАЛЬ ЎЗССР Олий Советига САЙЛОВ КУНИ

ЛЕНИНЧА-СТАЛИНЧА МИЛЛИЙ СИЁСАТНИНГ ТАНТАНАСИ

Яна икки кундан кейин республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлар сайлайдилар. Бу кун ўзбек халқининг улуғ байрам куни бўлади, бу кун халқимизнинг большевиклар партиясига, Ватанимизга, улуғ Сталинга муҳаббат ва садоқатининг қудратли намойиши куни бўлади.

Республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон Коммунист (большевик)лар Партияси Марказий Комитетининг барча сайловчиларга қарата чиқарган мурожаатини қизғин ма'қуллади ва сайлов кунида коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодлари учун якдиллик блан овоз беришга қат'ий қарор қилмоқда. Мурожаатни муҳокама қилишга бағишланган барча митинглар, мажлисларда сайловчилар баён қилаётган фикрлар бунинг далилидир.

Сталин номли тўқимачилик комбинатининг энг кекса ишчиларидан мастер ўртоқ Розов митингда нутқ сўзлаб бундай деди:

— Мен тўқимачилик саноатида қарийб 40 йилдан буён ишлайман. 61 ёшга кирдим. Биз кексалар совет замонасида бахтли бўлдик. Мен Сталин сайлов округи территориясида яшайман. Қариган чоғимда бизга кўрсатилган ҳурмат ва иззат учун совет ҳукуматидан, большевиклар партиясидан ва улуғ Сталиндан миннатдорман. ЎзК(б)П Марказий Комитетининг мурожаатида ўзбек халқининг босиб ўтган тарихий йўли баён этилган. Совет Иттифоқининг ажралмас қисми бўлган Ўзбекистон Совет ҳокимияти йилларида саноати, қишлоқ хўжалиги ва маданияти ривожланган республикага айланди. Ўзбекистонда янги саноат корхоналари, маданият муассасалари барпо этилди. Мен республикамизнинг янада гуллаб яшнаши учун коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодлари учун овоз бераман.

Ўзбек халқи 1946 йил 16 февраль тарихий кунда ўзининг босиб ўтган йўлига бир назар солади ва Ленин-Сталин партияси миллий сиёсатининг амалга оширилиши туфайли ривож топган Ўзбекистон социалистик республикасининг янада гуллаб яшнаши учун коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодларига зўр қувонч блан овоз беради.

Ўзбек халқи Улуғ Октябрь социалистик революцияси натижасида большевиклар партияси раҳбарлиги остида озод, эркин ҳаёт йўлига кирди, большевиклар партиясининг ленинча-сталинча миллий сиёсати натижасида ўз миллий давлатига, ўз миллий маданиятига эга бўлди. «Ленин-Сталин партияси блан улуғ рус халқи Ўзбекистоннинг асрлардан бери давом этиб келган қолоқликдан оз муддат ичида қутилиб, шарқда гуллаб-яшнаётган социалистик республикага айланишига ёрдам бердилар...

Ўзбек халқи улуғ ватанимиз халқларининг иноқ оиласида ўз бахтини топди, ўз мустақил давлатига эга бўлди ва ўз хўжалиги ва маданиятини ҳартарафлама ривож топдирмоқ учун битмас-туганмас куч-қувват манба'ига эришди. Бу ҳол ўзбек халқига тарихда ҳечбир кўрилмаган қисқа бир муддат ичида ўз иқтисодиёти ва маданиятини янгидан қуриш ва юксалтириш учун имкон берди» (ЎзК(б)П Марказий Комитетининг мурожаатидан).

Ўтмишда Ўзбекистон иқтисодий жиҳатдан ғоят қолоқ ва саноати деярлик бўлмаган бир ўлка эди. Энди совет Ўзбекистони ўзининг ғоят кучли социалистик саноатига эга. Ўзбекистон саноатининг деярлик ҳамма тармоқларига, бутун Совет Иттифоқида машҳур бўлган гигант корхоналарга эга. «Энди Ўзбекистон республиканинг халқ хўжалигини бундан кейин янада ривожлантирмоқ учун зарур бўлган ўз пўлати ва ўз прокатига эга бўлди» (Сталин). Совет Иттифоқидаги тўқимачилик саноатининг энг йирик корхоналаридан Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинати, Совет Иттифоқидаги энг йирик электрохимия комбинатларидан Чирчиқ электрохимия комбинати Ўзбекистонда барпо қилинганлигини, Совет Иттифоқидаги энг йирик электростанциялардан Фарҳод ГЭС Ўзбекистонда барпо қилинаётганлигини айтсак, ўзбек халқининг ленинча-сталинча миллий сиёсат натижасида қандай катта ғалабаларга эришгани намоён бўлади.

Ўтмишда Ўзбекистон энг қолоқ қишлоқ хўжалиги мамлакати эди. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси колхоз тузумининг ғалаба қозонгани соясида илғор социалистик қишлоқ хўжалик республикаси бўлди. Ўзбекистон 200 дан ортиқ машина-трактор станциясига ва буларда 20 мингга яқин тракторга эга бўлган йирик машиналашган қишлоқ хўжалик мамлакатига айланди. Совет Иттифоқида етиштирилган пахтанинг 60 процентидан ортиқроғини, ипак, қоракўл ва бошқа маҳсулотларнинг ҳам жуда катта қисмини Ўзбекистон беришини, Совет Иттифоқидаги энг йирик ирригация иншоотлари Ўзбекистонда барпо этилганлигини кўзда тутсак, большевиклар партияси ленинча-сталинча миллий сиёсатининг улуғ қудрати намоён бўлади.

Ўтмишда Ўзбекистон, аҳолиси деярлик нодон ва саводсиз бир мамлакат эди. Эндиликда социалистик Ўзбекистонимиз маданияти равнақ топган, шаклан миллий ва мазмунан социалистик маданияти юксалган мамлакатдир. Республикамизда 36 та олий ўқув юрти, 60 та техникум борлигини, 46 театр, 500 дан ортиқ кино борлигини, ўтмишда ҳечбир олий ма'лумотга эга кишиси бўлмаган республиканинг ҳозир фанлар штаби—Фанлар академиясига эга эканлигини назарда тутсак, партиямиз ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг улуғ тантанаси намоён бўлади.

«Ўзбек халқи улуғ тарихий ғалабаларга большевиклар партиясининг доно раҳбарлиги соясида эришди. Ўзбек халқининг тинч қурилиш йилларида ва шунингдек уруш йилларида эришган ҳамма ғалабаларига Ленин-Сталин партияси ва унинг жанговар отряди—Ўзбекистон Коммунист (большевик)лар партияси бош бўлди ва уни бу ғалабаларга руҳлантирди. Коммунистлар партияси кўрсатган йўлдан, партиямизнинг ва халқимизнинг улуғ доҳийси ўртоқ Сталин кўрсатган йўлдан бориб, ўзбек халқи ўз ҳаётининг ҳамма соҳаларида равнақ топди». (ЎзК(б)П Марказий Комитетининг мурожаатидан).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг улуғ большевиклар партияси раҳбарлиги остида эришган тарихий ғалабалари партиямиз ленинча-сталинча миллий сиёсатининг порлоқ тантанасидир. Шу сабабли ўзбек халқи большевиклар партиясига зўр ишонч ва меҳр-муҳаббат блан қарайди, шу сабабдан халқимиз сайлов кунларида коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодларига якдиллик блан овоз бериб, большевиклар партиясининг сиёсатига, партиямизнинг ленинча-сталинча миллий сиёсатига зўр ишонч ва меҳр-муҳаббат блан қараганлигини ифода қилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советига бўладиган сайлов, шубҳасиз, ўзбек халқининг большевиклар партиясига, улуғ Сталинга садоқатини ва муҳаббатини яна бир марта намойиш қилади, бу сайлов большевиклар партияси ленинча-сталинча миллий сиёсатининг ҳам зўр тантанаси бўлади.

ЎзССР ТЕХНИКА ЭКИНЛАРИ МИНИСТРЛИГИ МТСЛАРИ БЎЙИЧА 1947 ЙИЛ 10 ФЕВРАЛЬГАЧА ТРАКТОР ВА БОШҚА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАШИНАЛАРИ РЕМОНТИ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ҲАҚИДА МА'ЛУМОТ

(Планга нисбатан процент блан)

Областьлар	Ремонтдан чиқарилган				Тахт қилиб қўйилган тракторлар
	Тракторлар	Плуглар	Сеялкалар	Культиваторлар	
Тошкент	77,3	81,1	58,2	20,8*)	71,6
Фарғона	69,4	83,4	81,6	62,4	71,3
Наманган	60,5	108,2	62,2	36,0	49,8
Андижон	71,4	65,3	61,5	37,4	55,0
Самарқанд	77,4	62,4	52,4	31,7	60,8
Бухоро	69,0	75,9	78,3	26,8	66,5
Қашқадар'ё	87,3	89,1	81,2	53,3	74,0
Сурхондар'ё	93,7	68,3	59,0	10,0	80,8
Хоразм	65,8	67,9	70,0	17,9	72,3
Қорақалпоғистон АССР	67,1	70,3	106,4	20,8	74,9
ЎзССРда жам'и	72,0	76,1	68,4	34,1	66,1

*) Бу ма'лумот областьда аниқланган.

ЭСЛАТМА: Қорақалпоғистон АССР тўғрисидаги ма'лумот 5 февральга берилган.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СТАЛИН САЙЛОВ ОКРУГИДА

Ленин-Сталин йўли — ғалаба йўли

Тўқимачилар саройининг мажлис зали Сталин сайлов округидаги завод-фабрикаларнинг илғор кишилари, ўқув юртлари, муассасаларнинг ходимлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари ва маҳаллалардан келган меҳнаткашлар — 1100 кишидан кўпроқ сайловчи блан лиқ тўлган.

Сталин сайлов округининг ишончли вакили ўртоқ Шербаков йиғилишни очиб, қисқача нутқ сўзлайди. Ишончли вакилнинг ўртоқ Сталин РСФСР, Украина, Белоруссия, Озарбайжон, Грузия, Арманистон, Литва ССРнинг Олий Советларига депутат бўлиб сайланганлиги ҳақида айтган сўзларини залдагилар қарсаклар чалиб қаршилаб оладилар.

Йиғилиш қатнашчилари президиум сайлайдилар. Президиум столи ёнидан Усмон Юсупов, Петров, Ваҳобов, Тўхтабоев, Чиковани, Худойбердиев, Виноградов, Алексеев ўртоқлар, округдаги саноат корхоналарининг стахановчилари жой оладилар. Йиғилиш қатнашчиларининг узоқ давом этган қарсаклари остида ВКП(б) Марказий Комитетининг улуғ Сталин бошлиқ Сиёсий бюроси фахрий президиумга сайланади.

Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинати йигирув фабрикаси мудирининг ўринбосари инженер ўртоқ Иванов Ўзбекистон Коммунист (большевик)лар Партияси Марказий Комитетининг ҳамма сайловчиларга, ишчиларга, деҳқонларга, Совет Армиясининг аскарларига, Совет зиёлиларига қарата чиқарган мурожаатини ўқиб беради.

Йиғилиш қатнашчилари ЎзК(б)П Марказий Комитетининг мурожаатини диққат блан тинглайдилар. Уларнинг фикр ва муддаоларини ифода қилган мурожаат ўқиб берилиши ҳамоно залда шонли большевиклар партияси, улуғ доҳий ўртоқ Сталин шарафига давомли қарсаклар кўтарилади.

Биринчи бўлиб Сталин номли тўқимачилик комбинатининг стоқли тўқучиси ўртоқ Тургаева сўз олади:

— Улуғ шодиёна кун, — дейди ўртоқ Тургаева, — ЎзССР Олий Советига сайлов куни, меҳрибон отамиз, халқлар доҳийси улуғ Сталинга овоз берадиган кунимиз яқинлашмоқда. Биз ўртоқ Сталин номзоди учун овоз бериш шарафига муяссар бўлганимиз блан ўзимизни бахтли деб ҳисоблаймиз. Ўртоқ Сталин совет кишилари тўғрисида, совет давлати тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқда. Биз бу ғамхўрликни ишимизда ҳам, турмушимизда ҳам сезиб турибмиз. Ўртоқ Сталин ғалабамизнинг байроғидир. Сталин бор ерда ҳаммавақт ғалаба қиламиз. Ўртоқ Сталин учун овоз беришдан ҳам юксак шараф бўлиши мумкин эмас.

Тўқимачилик машинасозлиги заводи асбоблар цехининг стахановчиси ўртоқ Тюсин сўзга чиқади:

— Сайловга бирнеча кун қолганида, — дейди у, — Ўзбекистон Коммунист (большевик)лар Партияси Марказий Комитети биз сайловчиларни коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодлари учун овоз беришга чақириб, мурожаат қабул қилди. Биз шонли большевиклар партиясининг сиёсатини ҳаммавақт ма'қуллаб келган эдик, келажакда ҳам бу сиёсатни қувватлаймиз. Биз ҳаммавақт большевиклар партияси, улуғ Сталин кўрсатиб берган йўлдан келаётирмиз ва келажакда ҳам ана шу йўлдан борамиз. Мен партиясиз большевикман. Шунга қарамай, мен ва менинг сингари минглаб партиясизлар улуғ Ленин-Сталин партиясининг ҳарбир сўзига ишонамиз ва бу сўзлар бизнинг бахт-саодатимиз, Ватанимиз қудратини янада оширажагини жуда яхши биламиз.

— Ўзбекистонимиз, — дейди сўзга чиққан тўқимачилик институтининг ходими, техника фанлари кандидати ўртоқ Хожинова, — Совет ҳукумати даврида, большевиклар партияси, улуғ Сталин раҳбарлигида социалистик маданияти равнақ топган республикага айланди. Илм-фан, маданиятининг тараққий этиб боришида тенг ҳуқуқли хотин-қизларимиз актив қатнашмоқдалар. Ўзбек хотин-қизлари орасидан биз каби илмли олимларни етиштиришга яқиндан ғамхўрлик қилиб келаётган большевиклар партияси, меҳрибон Сталинимиздан беҳад миннатдормиз.

Биз коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзоди учун, улуғ йўлбошчимиз Сталин учун овоз бериш блан Ватанимизнинг бундан ҳам қудратли бўлиши, илм-фаннинг келажак ривожи, халқларнинг фаровон турмуш кечириши учун овоз беражагимизни яхши биламиз. Сайлов кунида жонажон Сталинимиз учун ҳаммамиз бир кишидек бўлиб қувона-қувона овоз берамиз.

Йиғилиш қатнашчилари томонидан қизғин қаршиланган ЎзК(б)П Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Усмон Юсупов катта нутқ сўзлади.

Ўртоқ Юсупов совет халқи жонажон доҳиймиз ўртоқ Сталин учун самимият блан бажонидил ўз овозини беражаги тўғрисида гапиради. Сталин — барча халқларнинг қалбидир. Сталиннинг бутун фикри-зикри, ҳаракати, бутун ҳаёти ва фаолияти халқ ишига бағишлангандир. СССРнинг барча халқлари ҳамма тарихий ғалабаларнинг доҳий ташкилотчиси совет кишиларини бахт-саодатга, коммунистик жамият чўққисига олиб бораётган доно Сталин ўзларига раҳбарлик қилаётганлиги блан бахтиёрдирлар.

Ўртоқ Сталиннинг халқ тўғрисида, ватанимизни яйраб-яшнатиш, унинг қудратини ошириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келаётганлигига Совет Ўзбекистони яққол мисол бўлаолади. Ўртоқ Юсупов мамлакатимизнинг шарқидаги совет республикаларини тараққий эттиришда ўртоқ Сталиннинг ниҳоят катта хизматларини алоҳида уқдириб ўтади.

Ўртоқ Юсупов йиғилиш қатнашчиларига ўртоқ Сталиннинг 1925 йил 18 майда Шарқ меҳнаткашлари коммунистик университети студентларининг йиғилишида сўзлаган нутқида берган тарихий кўрсатмасини эслатиб ўтади. Ўртоқ Сталин Шарқдаги Совет республикаларининг яшаш ва тараққий этишидаги муҳим хусусиятларни та'рифлаб, совет Шарқидаги активлар олдида турган навбатдаги вазифаларни кўрсатиб берган эди. Бу вазифалар ишчилар синфи атрофида деҳқонларни жипслаштириш учун Шарқдаги Совет республикаларида саноат ўчоқларини вужудга келтириш, қишлоқ хўжалигини, даставвал суғориш ишларини юксалтириш, деҳқонлар ва ҳунармандлар кенг оммасини кооперативлаштириш ва бу ишни тезлатиш, советларни оммага яқинлаштириш, меҳнаткашлар оммасига яқин ва тушунарли бўлган миллий совет давлатини тузиш, миллий маданиятни тараққий эттиришдан иборат эди.

Ўзбек халқи ўртоқ Сталиннинг ана шу доҳиёна та'лимотига амал қилиб, ўз республикасини мамлакатимизнинг илғор иттифоқчи республикаларидан бирига айлантирди.

Ўртоқ Юсупов Ўзбекистон большевиклари, бутун ўзбек халқи ўртоқ Сталин кўрсатмаларини қандай қилиб амалга ошираётганликлари тўғрисида батафсил гапиради. 1925 йилдан буён ўтган вақт ичида Ўзбекистон ССРнинг сиёсий, хўжалик ва маданий ҳаётида катта ўзгаришлар юз берди. Ўртоқ Юсупов ёрқин мисоллар ва рақамлар блан буни намойиш қилиб кўрсатади. 1925 йилдан буён ўтган вақт ичида юзлаб янги завод ва фабрика қурилди. Республикада янги саноат тармоқлари вужудга келтирилди.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва янги ерларни суғориш соҳасида эришилган муваффақиятлар ҳам ниҳоят каттадир. 1924 йилда республикадаги экин майдонлари 1 миллион 433 минг гектар бўлиб, бу ерларнинг талайгина қисмига экин экилмасдан қолар эди. 1946 йилда экин майдонлари 1924 йилга нисбатан икки марта кўпайди. 1925 йилга қараганда уч ҳисса кўп ерга пахта экилмоқда. Пахта майдонларининг ҳосили икки ҳисса ошди. Олинаётган ялпи пахта маҳсулоти беш мартадан кўпроқ ошди. Пахтачилик ишларида кўплаб машиналар қўлланилиши натижасида ғўзани парвариш қилиш усуллари тубдан ўзгарди. 1925 йилда республикада битта ҳам трактор йўқ эди. Энди бўлса бизда ишлаб турган тракторларнинг умумий қуввати тахминан 250 минг от кучига тўғри келади.

Ўзбек халқи сув масаласини ҳал қилишда ажойиб ютуқларга эришди. Халқ иштирокида жадаллик усуллар блан умумий узунлиги бир минг километрдан ортиқ каналлар қазилди. Яқин ўртада яна янги каналлар қазилади, шу жумладан Амудар'ёда жуда катта суғориш системаси вужудга келтирилади.

Сўнгра ўртоқ Юсупов деҳқонлар блан ҳунармандларни кооперативлаштириш соҳасида эришилган муваффақиятлар тўғрисида гапиради. Ўзбекистон деҳқонлари Ленин ва Сталин кўрсатган йўлдан бориб, колхоз йўлига мустаҳкам кириб олдилар.

Ўртоқ Юсупов миллий совет давлатини ривожлантириш тўғрисида гапириб, Советларнинг ишида кенг халқ оммаси қатнашаётганлигини, халқ ўртасидан етишиб чиққан арбоблар давлатни идора қилиш ишларига жалб этилганлигини уқдириб ўтади. Социалистик маданият мислсиз даражада равнақ топди. Ўзбек халқи ўртасидан янги ажойиб зиёлилар етишиб чиқди. Бу кадрларнинг яратган илмий асарлари чет элларда ҳам танилди.

Ўртоқ Юсупов ўртоқ Сталиннинг бир кўрсатмасини эслатиб ўтади. Ўртоқ Сталин, ўз вазифаларини ҳалол ва виждонан бажариш блан ўзига қўшни бўлган мустамлака ва қарам мамлакатлардаги ишчи ва деҳқонларда озодлик ҳаракати ҳисларини уйғотучи республика — намунали республика ҳисобланади, деган эди. Ўзбек халқи бундан сўнг ҳам ўртоқ Сталин та'лимотига амал қилиб ишлашга аҳду-паймон қилган.

Ўртоқ Юсупов ўз сўзининг охирида халқ хўжалигининг барча соҳаларини янада ривожлантириш, халқнинг маданий савиясини ва фаровонлигини ошириш соҳасида олдимизда турган вазифаларни батафсил тасвирлаб берди.

Йиғилиш қатнашчилари баланд руҳ блан ўртоқ Сталинга табрик мактуби юбордилар.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КАФАНОВ САЙЛОВ ОКРУГИДА

Ўртоқ А. Абдураҳмонов ўз сайловчилари блан учрашди

12 февраль. Октябрь революцияси номидаги клубда Тошкент шаҳар Кафанов сайлов округи сайловчилари ЎзССР Олий Советига депутатлигига Кафанов сайлов округида номзод қилиб рўйхатга олинган ЎзССР Олий Совети Президиуми раиси ўртоқ Абдужаббор Абдураҳмонов блан учрашдилар.

Учрашув йиғилишини Кафанов сайлов округининг ишончли вакили, Тошкент транспорт инженерлари институтининг бошлиғи директор-полковник ўртоқ А. А. Петрукович очди. Ўртоқ А. Абдураҳмоновнинг таржимаи ҳолини ўртоқ Петрукович сўзлаб берди.

— Ленинча-сталинча миллий сиёсат туфайли, — деди ўртоқ Петрукович, — Ўзбекистонда саноат, қишлоқ хўжалиги, маданият ва фан тез сур'атлар блан юксалмоқда. Республикамизнинг эришган ютуқларида ўртоқ Абдураҳмоновнинг катта ҳиссаси бор. Ўртоқ Абдураҳмонов Улуғ Ватан уруши даврида СССРнинг Ғарбий областьларидан кўчириб келтирилган саноат корхоналари, ўқув юртларини жойлаштириш, ҳарбий заводларни тезликда ишга солиб, фронт эҳтиёжлари учун хизмат қилдиришда катта жонбозлик кўрсатди. Партия ва ҳукуматимиз ўртоқ Абдураҳмоновнинг ватан олдидаги хизматларини тақдирлаб, уни орденлар блан мукофотлаган.

Биз халқ ишончига сазовор бўлган ўртоқ А. Абдураҳмоновнинг номзоди учун овоз бериш блан шонли коммунистлар партияси ва ленинча-сталинча миллий сиёсат тантанаси учун овоз берган бўламиз.

Йиғилиш қатнашчилари ишончли вакилнинг бу сўзларини қизғин қарсаклар блан ма'қуллайди.

Йиғилиш қатнашчилари ВКП(б) Марказий Комитетининг доҳий Сталин бошлиқ Сиёсий бюросини баланд руҳ блан фахрий президиумга сайладилар.

Тошкент транспорт инженерлари институтининг ходими, Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси ўртоқ Кочнев бундай деди.

— Институтимизнинг коллективи ЎзССР Олий Совети депутатлигига ўртоқ А. Абдураҳмоновнинг номзодини якдиллик блан кўрсатдилар. Биз 16 февраль куни коммунистлар блан партиясизлар Сталинча блокининг номзоди учун якдиллик блан овоз берамиз.

Йиғилишда сўзга чиққан бошқа нотиқлар ҳам сайловчиларни коммунистлар блан партиясизлар Сталинча блокининг муносиб номзоди, ўзбек халқининг асл фарзанди ўртоқ А. Абдураҳмонов учун якдиллик блан овоз беришга чақирадилар.

Йиғилиш охирида ўртоқ А. Абдураҳмонов сўзга чиқиб, ЎзССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиб зўр ишонч билдирганлари учун сайловчиларга ташаккур билдирди.

— Улуғ Ватан уруши даврида, — деди ўртоқ Абдураҳмонов, — совет халқи ажойиб саркарда, халқлар доҳийси улуғ Сталиннинг раҳбарлигида немис-фашист босқинчиларга қарши курашиб, улуғ ғалабага эришди. Бу ғалабага эришишда совет Ўзбекистонининг меҳнаткашлари ҳам ўз ҳиссаларини қўшдилар. Эндиликда мамлакатимиз сталинча тўртинчи бешйилликнинг буюк вазифаларини шараф блан бажармоқда. Биз Сталин бошчилик қилаётган социалистик давлатимизнинг истиқболи учун, ватанимизнинг яйраб-яшнаши учун овоз берамиз. (Қарсаклар).

Йиғилиш қатнашчилари баланд руҳ блан улуғ Сталинга табрик телеграммаси қабул қилдилар.

Коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг катта ғалабаси

БЕЛОРУССИЯ ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ АХБОРОТИ

МИНСК, 11 февраль (ТАСС). Белоруссия ССР Олий Советига сайлов ўтказучи Марказий сайлов комиссиясининг ахборотида бундай дейилади:

«Белоруссия ССРда жам'и 5.401 та сайлов участкаси бўлган 371 та сайлов округи ташкил қилинган эди.

Округ сайлов комиссиясининг ма'лумотларига кўра, коммунистлар блан партиясизлар Сталинча блокининг номзодлари бўлган 371 та депутатнинг ҳаммаси ҳам сайланганлиги аниқланди.

Белоруссия ССР Олий Совети сайловларида овоз беришда барча сайловчиларнинг 99,97 проценти қатнашди.

Белоруссия ССР Олий Советига сайлов ўтказган ҳамма сайлов округларида овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг 99,57 проценти коммунистлар блан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз берди.

Умумхалқ депутати ўртоқ И. В. Сталин Минск шаҳридаги 2-нчи Сталин сайлов округида Белоруссия ССР Олий Совети депутатлигига якдиллик блан сайланди.

Ўртоқ В. М. Молотов Минск шаҳридаги 8-нчи Дзержинский сайлов округида Белоруссия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Ўртоқ А. А. Жданов 130-нчи Витебск-Октябрь сайлов округида Белоруссия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Ўртоқ К. Е. Ворошилов Минск шаҳридаги 4-нчи Калинин сайлов округида Белоруссия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Ўртоқ А. А. Андреев Брестдаги 104-нчи Марказий сайлов округида Белоруссия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Ўртоқ А. И. Микоян 318-нчи Мозир шаҳар сайлов округида Белоруссия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Ўртоқ Л. М. Каганович 162-нчи Гомель-Сталин сайлов округида Белоруссия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Ўртоқ А. А. Кузнецов 188-нчи Рогачёв сайлов округида Белоруссия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Ўртоқ Н. С. Патоличев Минск шаҳридаги 7-нчи Каганович сайлов округида Белоруссия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди».

ГРУЗИЯ ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ АХБОРОТИ

ТБИЛИСИ, 11 февраль (ТАСС). Грузия ССР Олий Советига сайлов ўтказучи Марказий сайлов комиссияси бугун иккинчи ахборот э'лон қилди. Ахборотда бундай дейилади:

Грузия ССР Олий Советига сайлов ўтказиш учун 237 та сайлов округи ташкил қилинган эди.

Сайлов округларида 2.831 та сайлов участкаси тузилган эди.

Рўйхатга олинган сайловчиларнинг сони ва сайловчиларнинг Грузия ССР Олий Совети сайловига келганлиги ҳақида 10 февраль кеч соат 6 гача ҳамма округ сайлов комиссияларидан тўла ма'лумот олинди.

Бу ма'лумотларга мувофиқ, ҳамма сайлов округларида барча сайловчиларнинг 99,97 проценти овоз беришда қатнашган.

10 февральда участка сайлов комиссиялари Грузия ССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун берилган овозларни санаб чиқдилар. Округ сайлов комиссияларининг ма'лумотига кўра, Грузия ССР Олий Советига сайлов ўтказган 237 та сайлов округида ҳам овоз беришда қатнашган барча сайловчиларнинг 99,94 проценти коммунистлар блан партиясизлар Сталинча блокининг номзодлари учун овоз берган.

Округ сайлов комиссияларининг ма'лумотларига қараганда, 237 депутатнинг ҳаммаси сайланганлиги аниқланди. Сайланган депутатларнинг барчаси коммунистлар блан партиясизлар Сталинча блокининг номзодларидир.

Тбилиси шаҳридаги Ленин сайлов округида Грузия ССР Олий Совети депутатлигига халқларнинг улуғ доҳийси ўртоқ И. В. Сталин сайланди.

Улуғ Сталиннинг энг яқин сафдоши ўртоқ В. М. Молотов Тбилиси шаҳридаги Молотов сайлов округида Грузия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Улуғ Сталиннинг содиқ шогирди ва сафдоши ўртоқ Л. П. Берия Тбилиси шаҳридаги Сталин сайлов округида Грузия ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Ўртоқ И. В. Сталин таржимаий ҳолининг иккинчи нашри

Е. ГОРОДЕЦКИЙ

Давлат Сиёсий нашриёти ўртоқ И. В. Сталин қисқача таржимаий ҳолининг тузатилган ва тўлатилган иккинчи нашрини чиқарди.

Пролетариатнинг инқилобий та'лимотига асос қўйган улуғ кишиларнинг таржимаий ҳолини ўрганиш марксизм-ленинизм назариясини эгаллашда, кадрларимизни жанговар большевизм руҳида чиниқтиришда ғоят катта аҳамиятга эгадир. Маркс, Энгельс, Ленин, Сталиннинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида ёзилган китоблар халқ оммасини замонамизнинг энг пешқадам ғоялари руҳида тарбиялайди. Миллион-миллион совет кишиларимизнинг давлатимиз отаси Владимир Ильич Лениннинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида, халқимиз эришган ғалабаларнинг йўлбошчиси, ташкилотчиси ва илҳомчиси Иосиф Виссарионович Сталиннинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида ёзилган китобларни ўқишлари ленинизмни ўрганиш учун муҳим воситадир.

Ўртоқ Сталиннинг таржимаий ҳоли В. И. Ленин содиқ сафдошининг, Лениннинг абадий яшайдиган ишини давом эттирувчи улуғ кишининг таржимаий ҳолидир. Ўртоқ Сталиннинг таржимаий ҳоли большевиклар партиясининг тарихи блан, унинг вужудга келиши ва юксалиши блан чамбарчас боғланган. Халқ доҳийлари Ленин блан Сталиннинг таржимаий ҳолини халқнинг тарихидан, мамлакатнинг тарихидан асло ажратиб бўлмайди.

Улуғ революциялар улуғ кишиларни етиштирадилар. Икки аср ўртасида Россияда улуғ революция етилди, ўсди.

Россияда империализм қарама-қаршиликларининг тугуни боғланган эди; жаҳондаги инқилобий ишчилар ҳаракатининг маркази бу ерга, Шарққа кўчди. Бу ҳол Россия ишчилар синфининг тарихий жиҳатдан қисқа вақт ичида Ленин ва Сталин бошчилигида инқилобий ҳаракатнинг кўпгина улуғ арбобларини етиштирганлигини тушуниш учун жуда катта аҳамиятга эгадир.

☆

«Қисқача таржимаий ҳол»нинг биринчи боблари Ленин ва Сталиннинг янги хилдаги инқилобий марксистик партия тузиш йўлида олиб борган курашини бизга яққол кўрсатиб беради.

Сталиннинг ёшлик чоқлари Россия пролетариати чоризмга ва рус буржуазиясига қарши синфий жанглар олиб борган шароитда ўтди. Сталин ўн етти ёшар чоғида Тифлисдаги марксистик тўгаракларга бош бўлди. У ўз билимини оширишга йўлида зўр ғайрат блан кўп ҳаракат қилади, Маркс ва Энгельс асарларини ўрганади, Лениннинг народниклика, «легал марксизм»га ва «экономизм»га қарши ёзган асарларини астойдил ўрганади. Сталин ҳозирги замон билимларини мукаммал эгаллайди. У Тифлисдаги ишчилар тўгаракларида зўр бериб пропаганда ишлари олиб боради, ишчиларнинг иштаъшловларини уюштиради.

Сталин Тифлисда инқилобий социал-демократик ташкилотни тузиш учун олиб борган курашида Лениннинг «Ишчилар синфини озод қилиш учун кураш союзи»ни тузиб кўрсатган намуналарига ва Лениннинг «Искра» газетасида тузиб берган ҳаракат тактикаси в программасига амал қилади.

Оммавий ишчилар ҳаракатига раҳбарлик қилган, ишчилар синфининг жипслашган партиясини тузиш учун курашган Сталин Россиядаги инқилобий ҳаракатнинг ҳали синаб кўрилмаган йўлларидан Ленин блан бирга борди, Россияда Владимир Ильичнинг асосий таянчи бўлди.

Сталин 1901 йилдан бошлаб Ленин та'лимини кўрган профессионал инқилобчи сифатида ҳаёт кечириб, зўр ғайрат ва қаҳрамонлик блан ишлайди.

1902 йилнинг баҳорида Сталин қамоққа олиниб, турмага ташланди ва шундан кейин Шарқий Сибирьга сургун қилинди. Сталин турмада ётган вақтида II қурултой бўлганлигини, большевиклар блан меньшевиклар ўртасида ихтилофлар чиққанлигини эшитади ва қат'ий суратда Ленин томонига, большевиклар томонига ўтади. 1904 йилнинг бошида Сталин сургундан қочади ва Ленин томонидан қўйилган вазифани, я'ни партиянинг III қурултойини чақириш учун қизғин кураш олиб бориш вазифасини бажариш мақсадида Кавказга қайтиб келади.

Сталин ўша даврда бирқанча назарий асарлар ёзади. Бу асарлар марксистик партиянинг ғоявий, ташкилий ва тактика асосларини ҳимоя қилиш ва ишлаб чиқишда ғоят катта роль ўйнайди.

И. В. Сталин «Партиядаги ихтилофлар тўғрисида бирнеча сўз» деган асарида марксистик партиянинг ғоявий асосларн тўғрисидаги масалани ишлаб чиқади. «Қисқача таржимаий ҳол»да айтилишича, Сталиннинг бу асари «большевизм назариясининг энг катта асарлари қаторига киради. Бу асар, Лениннинг «Нима қилмоқ керак?» номли тарихий асарига бевосита яқин туради, Лениннинг гениал фикрларини қаттиқ туриб ҳимоя қилади ва ривожлантиради» («Иосиф Виссарионович Сталин. Қисқача таржимаий ҳол», 22-нчи бет). Сталин «Пролетарлар синфи ва пролетарлар партияси» деган мақоласида партиянинг ташкилий негизларини ҳимоя қилади. Партиянинг бу ташкилий негизларини Ленин ўзининг «Бир қадам олға, икки қадам орқага» деган машҳур асарида асослаб берган эди.

1905 йил революцияси даврида ўртоқ Сталин Лениннинг стратегияси ва тактикасини, унинг революцияда пролетариат раҳбарлиги тўғрисидаги та'лимотини амалга оширади. Партиянинг III қурултойи Ленин томонидан таклиф этилган резолюциясида «партиямизнинг энг жанговар ташкилотларидан» бўлмиш Закавказье большевистик ташкилотларининг ишлари катта аҳамиятга эга эканлигини та'кидлади ва бутун партияни Закавказье большевикларига ҳар жиҳатдан ёрдам беришга да'ват қилди.

Тескаричилар томонидан мафкура соҳасида бошланган ҳужум партия олдига большевизмнинг назарий асосларини ҳимоя қилиш вазифасини қўйди.

Сталин 1906—1907 йилларда партия блан биргаликда большевизмнинг назарий асосларини ҳимоя қилиш вазифасини ҳал этиб, «Анархизмми ёки социализм?» деган асарини ёзади. Сталин бу асарида замоннинг асосий масалаларини партиявий, фалсафий нуқтаий назардан жуда яхши текшириб чиқади. Сталиннинг «Анархизмми ёки социализм?» деган асари марксизм-ленинизм назариясига қўшилган жуда катта ҳисса бўлиб, партиямизнинг ғоявий хазинасига киради. Бу асар марксизм-ленинизм назариясига доир масалаларни пролетариат инқилобий синфий курашининг энг муҳим вазифалари блан маҳкам боғлаб асосли суратда баён қилишнинг намунасидир.

Николай II нинг жандармлари Сталинни энг улуғ инқилобчи арбоб деб билиб, уни доим та'қиб этдилар. Сталин кетма-кет қамоққа олинди, сургун қилинди. 1902 йилдан тортиб 1913 йилгача Сталин етти марта қамоққа олинди, олти марта сургунда бўлди, беш марта сургундан қочди.

РСДРПнинг V (Лондон) қурултойидан кейин Сталин Россиядаги энг йирик саноат маркази ва ишчилар ҳаракати маркази бўлмиш Бокуда партия ишларига етакчилик қилади. Сталин Боку ташкилотини Ленин шиорлари теварагига жипслаштириш, меньшевикларни фош қилиш ва уларни Бокудаги ишчилар ташкилотларидан ҳайдаш йўлидаги ишларни ташкил этади.

Сталин Боку ишчиларининг коллектив шартнома тузиш йўлидаги курашига етакчилик қилади. Ишчилар бу курашда ғалаба қозонадилар Ленин Боку ишчиларининг 1908 йилдаги қаҳрамонона курашини «Оммавий-сиёсий ишташловнинг сўнгги қаҳрамонлари!» деб та'бирлайди.

Ленинчилар Сталин раҳбарлиги остида меньшевикларга қарши узоқ кураш олиб бориш натижасида Бокуни большевизмнинг мустаҳкам бир қал'асига айлантирадилар. «Сталин, синалган большевик ленинчиларнинг мустаҳкам моясини — Фиолетов, Саратовец (Ефимов), Вацек, Боков, Малигин, Орджоникидзе, Жапаридзе, Шаумян, Спандарян, Ханлар, Мемедов, Азизбеков, Қози Мамед ва шу сингариларни ўз теварагига бирлаштиради» (46-нчи бет). Большевиклар ташкилотининг шундай раҳбар моясини вужудга келтириш Сталиннинг Боку пролетариатини умум Россиядаги инқилобий ҳаракатнинг биринчи сафларига олиб чиқишга имкон берди.

Ленин «экономистлар», меньшевиклар, троцкийчилар, отзовистларга қарши, ҳарқандай шаклдаги идеалистларга қарши жуда қаттиқ кураш олиб бориб, янги типдаги партияни, большевиклар партиясини чиниқтирди. «Сталин жуда кўп душманларга қарши олиб борилган бу курашда Лениннинг содиқ сафдоши бўлди, инқилобий марксистик партияни, большевиклар партиясини тузиш йўлидаги курашда унинг мустаҳкам таянчи бўлди» (49-нчи бет).

Прага конференцияси Сталинни сиртидан партия Марказий Комитетининг а'зоси қилиб сайлади. Сталин ўша вақтда Вологда сургунида эди. Лениннинг таклифига биноан партия Марказий Комитетининг рус бюросига раҳбарлик қилиш Сталин зиммасига юкланди. Сталин сургундан қочади ва янги инқилобий кўтарилишга раҳбарлик қилиш соҳасида кўп иш қилади.

Сталин 1912 йилда Ленин блан шахсан учрашиш ва Марказий Комитетнинг партия ходимлари блан бўлган кенгашларида қатнашиш учун икки марта Краковга боради.

Сталин чет элда «Марксизм ва миллий масала» деган асарини ёзди. Ленин бу асарга юксак баҳо берди. «Қисқача таржимаий ҳол»да қуйидагилар айтилади: «Сталиннинг «Марксизм ва миллий масала» деган асари урушдан аввалги даврда большевизмнинг миллий масала юзасидан кенг миқ'ёсда халқаро майдонга чиқиши эди. Бу асар большевизмнинг миллий масаладаги назарияси ва программа декларацияси бўлди. Бу асарда миллий масаладаги икки усул, икки программа, икки маслак, я'ни II Интернационал усули, программаси, маслаги блан ленинизм усули, программаси ва маслаги бир-бирига ғоят кескин ва кучли суратда қарама-қарши қўйилди» (54-нчи бет).

1913 йилнинг февраль ойида Сталин қамоққа олинди ва узоқ Туруҳон ўлкасига сургун қилинди.

Биринчи жаҳон уруши даврида, я'ни II Интернационал партиялари пролетариатга шармандаларча хиёнат қилиб, империалистик буржуазия томонига ўтган бир даврда ленинчилар, большевиклар интернационализмнинг жанговар байроғига содиқ бўлиб қолган бирдан-бир партия бўлдилар. «Қисқача таржимаий ҳол»да бундай дейилади: «Ташқи оламдан ажралиб қолган, Ленин блан ва партия марказлари блан алоқаси узилиб қолган Сталин уруш, сулҳ ва революция масалаларида ленинча интернационалчилик йўлини тутади» (56-нчи бет).

Икки революция ўртасидаги ўн йиллик даврда большевиклар Ленин ва Сталин раҳбарлиги остида халқ оммасини ҳормай-толмай, зўр сабот блан инқилобий руҳда тарбияладилар, халқнинг курашига йўл кўрсатдилар, халқни бўладиган революцияда ғалаба қозонишга тайёрладилар.

★

Лениннинг шогирди ва содиқ сафдоши ўртоқ Сталин совет революцияси арафасида ва бу революция даврида революциянинг гениал устози бўлиб, миллион-миллион омманинг ҳаракатига моҳирлик блан раҳбарлик қилади, пролетариатнинг буюк синфий жангларига етакчилик қилади, душманлар устидан ғалабани ташкил этади.

1917 йилнинг март ойида ўртоқ Сталин сургундан Петроградга қайтиб келди. Сталин Молотов блан биргаликда большевиклар Марказий Комитети ва Петербург комитетининг ишларига раҳбарлик қилади.

Россия халқ оммаси ишчилар, деҳқонлар, солдатлар ташкилотининг янги шаклини, я'ни Советларни вужудга келтирди. Сталин 1905 йил революциясининг тажрибасига таяниб, Советларнинг аҳамияти катта эканлигини дарҳол кўрсатди ва партия олдига: «Бу Советларни мустаҳкамлаш, уларни ҳамма ерда тузиш, халқ инқилобий ҳокимиятининг органи бўлмиш ишчи ва солдат депутатлари марказий Совети бошчилигида уларни ўзаро боғлаш» вазифасини қўйди.

1917 йилда шундай улуғ бир давр келдики, бу даврда ҳарбир кун унда бўлган тарихий воқиаларнинг кўплиги жиҳатидан тинч тараққиёт давридаги бир йилга баравар келар эди. Омма ўртасидаги ҳаракатни яхши билиб олиш, омма ҳаракатига етакчилик қилиш ва оммани социалистик революция сари бошлаб бориш — большевиклар партиясининг вазифаси эди.

Ғарбий Европадаги парламент нотиқлари етакчилигидаги партия эмас, балки пролетарлар синфига етакчилик қилиб, халқни ўзига эргаштириб олиб борадиган йўлбошчилар раҳбарлигида бўлган янги хилдаги партиягина бундай вазифани бажара олур эди.

1917 йилда Ленин ва Сталин миллион-миллион омманинг шундай йўлбошчилари ва раҳбарлари бўлиб майдонга чиқдилар. Ўртоқ Сталин бундай деган эди: «Мен 1917 йилни эсга оламан. Ўша вақтда мен, турмаларда ва сургунларда саргардон бўлиб юрганимдан кейин, партиянинг иродаси блан Ленинградга юборилган эдим. У ерда, рус ишчилари орасида, ҳамма мамлакат пролетарларининг улуғ устози ўртоқ Ленинга бевосита яқин турган ҳолда, пролетариат блан буржуазия қаттиқ олишиб турган бир шароитда, империалистик уруш вазиятида мен ишчилар синфи улуғ партиясининг раҳбарларидан бири бўлиш нима демак эканини биринчи марта яхши тушиниб олдим».

Ана шу тарихий кунларда Ленин Сталинга энг мас'улиятли ва энг қийин вазифаларни топширади. Июль воқиаларидан кейин, Ленин яширин иш шароитига ўтишга мажбур бўлган чоқда, Сталин Свердлов блан биргаликда партия VI қурултойининг ишларига раҳбарлик қилади. Сталин қурултойда Марказий Комитетнинг сиёсий ҳисоботини беради ва сиёсий вазият тўғрисида доклад қилади.

«Қисқача таржимаий ҳол»да ўртоқ Сталиннинг VI қурултойда сўзлаган нутқидан парчалар келтирилади: «Россиянинг социализмга йўл очадиган мамлакат бўлиши эҳтимолдан узоқ эмас... Фақат Европагина бизга йўл кўрсатиб бера олади деган эски тасаввурдан воз кечиш керак. Догматик марксизм ва ижодий марксизм бор. Мен ижодий марксизм тарафдориман». Сталин бу сўзларини улуғ башорат қилиб айтган эди: «Россия социализмга олиб борадиган йўлни биринчи бўлиб кўрсатиб берди».

«Партиянинг VI қурултойи Сталиннинг раҳбарлиги остида, Ленин директивалари асосида, қўзғолонга тайёргарлик кўриш қурултойи бўлди. Қурултой партияни қуролли қўзғолон қилиш, пролетариат диктатурасини ўрнатиш сари бошлади» (64-нчи бет).

Сталин 1917 йил октябрь ойида қўзғолонга раҳбарлик қилувчи партия марказининг ишларига етакчилик қилади. Марказий Комитетни жойлардаги раҳбар партия марказлари блан боғловчи ҳамма воситалар унинг қўлида бўлади.

Ленин ва Сталин 1917 йил октябрида ғалаба қозониш учун большевиклар партиясининг 1905 йил революциясида тўплаган тажрибасидан, Ғарбий Европадаги революциялар ва қўзғолонлар тажрибасидан фойдаландилар.

«Қисқача таржимаий ҳол»да қуйидагилар айтилади: «Ленин ва Сталин дадиллик ва ишонч блан, сабот ва эҳтиёт блан партияни ҳамда ишчилар синфини социалистик революция сари, қуролли қўзғолон сари олиб бордилар. Ленин ва Сталин Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасининг илҳомчиси ва ташкилотчилари бўлдилар» (65-нчи бет)

Ғолибона социалистик революция натижасида Ленин ва Сталин Россия совет ҳукуматига бош бўладилар.

Ленин революциянинг шундан кейинги ҳамма даврларида Сталинни курашнинг энг муҳим ва ҳал қилувчи участкаларига юборади. Революциянинг биринчи кунларидан бошлаб, я'ни совет ҳокимиятининг тақдири Россиядаги жуда кўп миллатларнинг кимга эргашиб боришига кўп даража боғлиқ бўлган бир пайтда Ленин Сталинга совет ҳукуматининг миллий сиёсатига раҳбарлик қилишни топширади.

Интервентлар ва оқгвардиячиларнинг қўшинлари ёш совет республикасини жуда катта хавф остида қолдирадилар. Ленин Сталинни ҳарбий ишга юборади. Сталин Қизил Армиянинг сиёсий ва ҳарбий раҳбарларини тўплайди, янги хилдаги ҳарбий раҳбарлар тарбиялаб етиштиради ва Колчак, Деникин, Врангель устидан ғалабани ташкил этади. Совет давлат аппаратини мустаҳкамлаш, уни ярамас унсурлардан тозалаш керак бўлган чоқда Сталин Давлат Контроли Халқ Комиссари қилиб тайинланади. Сталин Мудофаа Советида Ленин ўрнида ишлайди. Сталин совет республикаларини бирлаштириш соҳасида қизғин иш олиб боради. Натижада Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи тузилади.

1922 йил апрель ойида партия Марказий Комитети пленуми Лениннинг таклифига биноан ўртоқ Сталинни Марказий Комитетнинг Бош секретари қилиб сайлади.

Большевиклар партиясининг йўлбошчиси ва унга асос қўйган киши, бутун дун'ё меҳнаткашларининг йўлбошчиси Ленин 1924 йил 21 январьда вафот этди.

Совет Иттифоқининг душманлари, партиянинг душманлари Лениннинг вафоти натижасида совет давлати ва большевиклар партияси ҳалок бўлади деб ўйлаган эдилар. Аммо улар жуда қаттиқ янглишдилар.

Лениннинг иши абадий яшайди, чунки бу иш ишчилар синфининг, деҳқонларнинг, бутун совет халқининг ишидир. Халқ эса асло ўлмасдир.

Лениннинг иши абадий яшайди, чунки бу иш қудратли большевиклар партиясининг ишидир, — партия эса ўлмайди.

Лениннинг муносиб сафдоши ва унинг ишларини давом эттирувчи улуғ киши — Сталин Ленин байроғини, партия байроғини баланд кўтариб олға борди.

☆

Сталин инсоният тарихида биринчи марта социализм жамиятини қураётган ҳукмрон партиянинг улуғ йўлбошчиси сифатида майдонга чиқди.

Ленинчиликка қарши бўлган турли оқимларнинг ва биринчи галда троцкизмнинг ғоявий ва ташкилий жиҳатдан тор-мор қилиниши социализмни ғолибона суратда қуришнинг энг муҳим шарти бўлди.

Сталиннинг «Ленинизм асослари тўғрисида» деган назарий асари (бу асар 1924 йилда босилиб чиққан) троцкизмни ғоявий жиҳатдан тор-мор келтиришда, ленинизмни асослаш ва янада ривожлантиришда ғоят катта аҳамиятга эга бўлди. «Бу асар ленинизмни ғоят усталиқ блан баён қилди ва назарий жиҳатдан чуқур асослаб берди. Бу асар ўша даврда бутун дун'ёдаги большевикларни марксизм-ленинизм назариясининг ўткир қуроли блан қуроллантирган ва ҳозирда ҳам қуроллантирмоқда» (99-нчи бет).

Сталин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг тажрибаларини, мамлакатимизда капиталистик қуршов шароитида социалистик қурилишнинг дастлабки йилларидаги тажрибаларни назарий жиҳатдан умумлаштириб, Лениннинг бир мамлакатда социализм ғалабаси тўғрисидаги назариясини қаттиқ сақлаб қолди ва янада ривожлантирди.

Ўртоқ Сталин партиянинг XIV қурултойида қилган докладида мамлакатни саноатлашдан иборат большевистик планни асослаб берди. Ўртоқ Сталин бундай деди: «Бош йўлимизнинг моҳияти, негизи мамлакатимизни деҳқончилик мамлакатидан ўз кучлари блан зарур ускуналар ишлаб чиқара оладиган саноат мамлакатига айлантиришдан иборат».

Қурултойдан кейин, 1926 йилнинг бошида Сталиннинг «Ленинизм масалаларига доир» деган китоби босилиб чиқди. Сталин ўзининг бу тарихий асарида зиновьевчиларнинг тугатувчилик ва душманга таслим бўлишдан иборат «фалсафаси»ни ғоявий жиҳатдан тор-мор қилди ва партия XIV қурултойининг йўлини, мамлакатни социалистик негизда саноатлаш ва социализм жамияти қуриш йўлини асослаб берди.

«Қисқача таржимаий ҳол»да айтилишича, Ленин вафотидан кейин иродаси кучсиз кишилар ва таслимчиларга, троцкийчилар, зиновьевчиларга, бухаринчилар ва каменевчиларга қарши бу курашда партиямизнинг шундай раҳбар мояси ўсиб етишдики, булар «Лениннинг улуғ байроғини маҳкам туриб сақлаб қолдилар, партияни Ленин васиятлари теварагига жипслаштирдилар ва совет халқини мамлакатни саноатлаш ҳамда қишлоқ хўжалигини коллективлашнинг кенг йўлига олиб чиқдилар. Ўртоқ Сталин бу моянинг раҳбари ва партия ҳамда давлатнинг етакчи кучи бўлди» (105-нчи бет).

Сталин Лениннинг та'лимотига асосланиб, мамлакат олдига, партия олдига хўжаликни социалистик негизда тамомила қайтадан қуришдан иборат муҳим вазифани қўйди.

Сталин Лениннинг кўрсатмаларига таяниб, мамлакатимизни социалистик негизда саноатлаш тўғрисидаги энг муҳим назарий йўлларни кўрсатиб берди.

Бу, социализм жамиятини қуриш юзасидан дадиллик блан тузилган улуғ программа эди. Бу программа большевиклар партиясига муносиб программа эди. Бу программа жанговар, амалий программа бўлиб, дарҳол амалга оширила бошлади. Партиянинг қабул қилган саноатлаш планига қарши чиққан троцкийчилар ва зиновьевчиларнинг қаршилиги бостирилди. Мамлакатимизда қисқа вақт ичида саноат корхоналари кўп қурила бошлади.

Шу блан бирга ўртоқ Сталин башорат қилиб, қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайтадан қуриш зарур эканлигини кўрсатди. «Сталин Лениннинг қишлоқ хўжалигида майда деҳқон хўжаликларидан йирик артель, коллектив хўжаликка кўчиш зарурлиги тўғрисидаги кўрсатмасига таяниб, Лениннинг кооператив планига таяниб, қишлоқ хўжалигини коллективлаш назариясини вужудга келтирди ва бу назарияни амалга оширди» (133-нчи бет).

Олдимизда қўйилган улуғ вазифалар большевиклар партиясининг улуғворлигини ва партия йўлбошчисининг улуғворлигини очиқ-равшан кўрсатади. Капитализмнинг энг чуқур илдизларини йўқотиш керак эди, миллион-миллион деҳқонларнинг коллектив хўжаликлар вужудга келтириш йўлидаги оммавий ҳаракатини уюштириш керак эди.

Партия деҳқонларнинг колхозларга кўплашиб кириши учун моддий шароит яратди. Қулоқларнинг қаршилик кўрсатиш йўлидаги уринишлари барбод этилди. Партия қулоқларга қарши ҳужум бошлади ва тарихий бурилиш ясаб, қулоқ унсурларни чегаралаш ҳамда сиқиб чиқариш сиёсатидан қулоқларни синф сифатида тугатиш сиёсатига ўтди. Большевиклар партияси майда деҳқон хўжаликларини социализм йўлига кўчириш вазифасини муваффақиятли суратда бажарди. Партия қулоқларнинг бир тўда мафкурачиларини, ўнг таслимчиларни ва капитализмни тиклашга уринучи кишиларни — Бухарин, Риков, Томский ва шу сингариларни тор-мор қилиб, бу сиёсатнинг муваффақиятли амалга оширилишини та'мин этди.

Ўртоқ Сталин коллективлаш сиёсатини муваффақиятли суратда амалга ошириш якунларини тўплаб, қуйидагиларни ёзган эди:

«Бу жуда чуқур инқилобий ўзгариш эди, жамиятнинг эски сифат ҳолатидан янги сифат ҳолатига сакраб ўтиш эди ва оқибатлари жиҳатидан 1917 йил Октябридаги инқилобий ўзгаришга баравар бўлган ўзгариш эди.

Бу революциянинг ўзига хос хусусияти шундан иборат эдики, у қулоқ асоратига қарши, эркин колхоз ҳаёти учун курашган миллион-миллион деҳқонлар оммасининг қуйидан туриб тўғридан-тўғри берган ёрдами блан, юқоридан, давлат ҳокимиятининг ташаббуси блан қилинган революция эди».

Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари ҳозирги замон янги техникаси негизида қайтадан қурилди. Техника ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Партия: «Большевиклар техникани эгаллашлари керак», «Қайтадан қуриш даврида ҳамма нарсани техника ҳал қилади» деган шиорни майдонга қўйди.

Ўртоқ Сталин социализм қуриш тажрибасини умумлаштириб, социализм шароитида меҳнат маҳсулотларини тақсимлаш ва айирбошлаш шакли бўлган совет савдоси тўғрисидаги масалани ишлаб чиқди.

Ўртоқ Сталиннинг таржимаий ҳолида алоҳида кўрсатилишича, саноатлаш ва коллективлашни кенгайтириш даврида, буюк вазифаларни бажармоқ учун халқнинг бутун ғайрат ва кучини сафарбар қилиш лозим бўлган бир чоқда, ўртоқ Сталин «хотин-қизлар масаласини, хотин-қизларнинг аҳволи, хотин-қизларнинг меҳнати, жамиятнинг хўжалик ва ижтимоий-сиёсий ҳаётида ишчи ва деҳқон хотин-қизларнинг энг муҳим роль ўйнаши тўғрисидаги масалага зўр аҳамият берди...». Хотин-қизларнинг социалистик жамиятда тенг ҳуқуқли ва актив а'золарга айлантирилиши большевиклар партиясининг халқ орасидаги таянчини ғоят кучайтирди ва социалистик жамият тараққиёти сур'атларини тезлаштирди.

Илгари эзилган ва қолоқ бўлган миллат меҳнаткашларининг социализм қурилишига қатнаштирилиши большевиклар партиясининг, ленинизмнинг ғоят буюк ғалабаси бўлди. Ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг амалга оширилиши буржуазиянинг, дун'ё олий ва паст ирқларга бўлинган, деб тўқиган сафсатасини тамомила чиппакка чиқарди.

Кенг халқ оммасининг янги, социалистик жамият қуришга жалб этилиши совет мафкурасининг буржуазия мафкураси устидан буюк ғалабасини кўрсатди. Совет мафкураси оммани тарихни чинакам яратувчилар деб билади. Буржуазия мафкураси эса омма ҳаётнинг ҳамма соҳаларида мустақил ижод қилишга қобил эмас, деган бўлмағур афсоналарни тарқатади.

Большевиклар сиёсий партиялар тарихида биринчи марта миллион-миллион оммани социализмни вужудга келтириш ва ривожлантиришда онгли суратда қатнаштириш мақсадида уларни ўзларига эргаштириб олиб боришга муваффақ бўлдилар. Меҳнаткашлар оммасининг тарихий ишда ёппасига, онгли суратда иштироки большевиклар партиясининг энг катта хизматидир.

Янги даврда, я'ни иккинчи бешйиллик планини бажариш учун кураш қизиб кетган бир пайтда партиянинг йўлбошчиси совет давлати учун кадрлар ҳал қилувчи аҳамиятга эга деган масалани ўртага қўйди. Ўртоқ Сталин 1935 йилда бундай деди: «Шуни тушиниб олмоқ керакки, ҳозирги шароитда ҳамма нарсани кадрлар ҳал қилади».

Сталинча биринчи ва иккинчи бешйиллик планларнинг муваффақиятли суратда амалга оширилиши натижасида мамлакатимизда социализм ғалаба қилди. Бутун Иттифоқ VIII Советлар қурултойида қабул қилинган Сталин Конституциясида социализмнинг улуғ ғалабалари қайд қилинди.

1938 йилда «ВКП(б) тарихи қисқа курси» босилиб чиқди. Бу китобни ўртоқ Сталин ёзди. ВКП(б) тарихининг яратилиши ижодий марксизмнинг намунаси бўлди. Партия большевизмнинг янги қудратли ғоявий қуролига, марксизм-ленинизм соҳасидаги асосий билимларнинг чин энциклопедиясига эга бўлди.

Ўртоқ Сталин партиянинг XVIII қурултойида қилган докладида синфсиз социалистик жамият қурилишини тугаллаш ва социализмдан аста-секин коммунизмга ўтиш программасини илгари сурди. Ўртоқ Сталин қурултойда қилган докладида социалистик давлат ҳақидаги тўлиқ ва мунтазам назарияни асослаб берди ҳамда ривожлантирди.

Ўртоқ Сталин кадрларимизни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш ғоят муҳим эканлигини кўрсатди: «Биз барча иш соҳаларидаги кадрларимизни мафкуравий жиҳатдан тайёрлай олган бўлсак эдик ва уларни ички ва халқаро вазиятни бемалол била оладиган даражада сиёсий жиҳатдан чиниқтирган бўлсак эдик, биз уларни мамлакатга раҳбарлик қилиш масалаларини жиддий хатолар қилмай ҳал эта оладиган тамомила етук марксист-ленинчиларга айлантира олган бўлсак эдик, ишонч блан айтиш мумкинки, барча масалаларимизнинг ўндан тўққиз қисми ҳал этилди деб тўла асос блан айта олган бўлур эдик. Биз бу вазифани шубҳасиз ҳал эта оламиз, чунки бу вазифани ҳал этиш учун зарур бўлган ҳамма восита ва имкониятлар бизда бор».

Партиянинг XVIII қурултойи чизиб берган программа муваффақиятли суратда амалга оширилди. Совет халқи Сталин етакчилигида янги ғалабалар сари, олға борди.

Аммо, 1941 йил июнь ойида фашистлар Германиясининг СССРга хиёнаткорона қилган ҳужуми натижасида совет кишиларининг тинч меҳнати бузилди.

☆

Меҳнаткашларнинг доҳийси ва устози ўртоқ Сталин Улуғ Ватан уруши даврида СССР қуролли кучларига бош бўлди, совет халқининг герман фашизмига қарши курашига бошчилик қилди.

Сталин давлатнинг сиёсий ва хўжалик ишларига раҳбарлик қилишни жанг майдонларида жуда кўп армияларни бошқариш блан моҳирона боғлаб олиб борган улуғ саркарда эканини бутун дун'ё кўриб билди.

Ўртоқ Сталин совет мамлакатини ягона ҳарбий лагерьга айлантириш программасини илгари сурди. Бу программа совет халқининг ҳаёти учун бир қонун бўлди.

Улуғ саркарда совет армияларининг кучларини сабот ва ишонч блан ошира борди, саноат корхоналарини мамлакатнинг ичкари томонига кўчириш соҳасидаги катта ишларга раҳбарлик қилди, узоқ давом этадиган урушни олиб бориш ва душманни узил-кесил тор-мор келтириш учун кучлар тайёрлади. Сталин раҳбарлигидаги совет қуролли кучлари урушнинг дастлабки ойларидаёқ душманнинг яшин тезлигида уруш қилиш тўғрисидаги мўлжалларини барбод қилдилар.

1941 йил октябрь ойида немислар Москвага яқин қолган пайтда ўртоқ Сталин пойтахт мудофаасига раҳбарлик қилди. Москва ёнида немис қўшинларини тор-мор келтириш планини тузди ва бу планни жуда муваффақиятли суратда амалга оширди, бу блан совет стратегия планининг немислар стратегиясидан устун эканлигини кўрсатди.

Урушнинг энг оғир пайтларидан бирида, я'ни 1942 йилнинг ёзида, душман Вязьма ва Ржев остонасига келган ҳамда Волгага яқинлашган ва Кавказ томонга ўтган бир чоқда, Сталиннинг саркардалик генийси урушнинг давомида қат'ий бурилиш ясашга замин тайёрлади ва қат'ий бурилиш ясади.

Сталинград остоналарида қат'ий жанглар бошланиб кетди. Совет жангчилари Сталин номини тилга олиб жангга бордилар. Доно саркардамиз воқиаларнинг қайхилда боражагини олдиндан кўрди ва буюк жангларни ўз иродасига бўйсундирди. Совет қўшинлари оғир мудофаа жангларидан кейин Сталиннинг буйруғига биноан 1942 йил 19 ноябрьда Сталинград районида ҳужумга ўтдилар.

Сталинграддаги ғалаба—«буюк урушлар тарихида энг катта ғалабадир. Сталинград учун бўлган жанг ҳарбий сан'атнинг чўққисидир; бу жанг илғор совет ҳарбий техникасининг такомилини кўрсатган янги намуна бўлди. Бу ерда қозонилган тарихий ғалаба сталинча стратегия ва тактиканинг порлоқ тантанаси бўлди, улуғ саркарданинг гениал плани ва воқиаларни донолик блан башорат қилиб олдиндан кўрганлиги тантанаси бўлди. Улуғ саркарда, душманнинг ниятларини жуда яхши билди ва душман авантюристлик стратегиясининг бўш томонларидан фойдаланди» (202-нчи бет).

(ДАВОМИ 3-НЧИ БЕТДА)

«Иосиф Виссарионович Сталин. Қисқача таржимаий ҳол». Тузувчилар: Г. Ф. Александров, М. Р. Галактионов, В. С. Кружков, М. Б. Митин, В. Д. Мочалов ва П. Н. Поспелов.

Ўртоқ И. В. Сталин таржимаи ҳолининг иккинчи нашри

Сталинград жангларидан кейин фашист талалар ўзларини ўнглаб олаолмадилар. Совет қўшинлари икки йилдан ортиқ вақт ичида ҳужумни тўхтовсиз деярлик давом этдирдилар. Бу ҳужум душманни тамомила тор-мор келтириш блан тамом бўлди. Большевиклар партияси социалистик тузумнинг устунликларига таяниб, уруш давомида совет мамлакатининг ва Қизил Армиянинг кучларини тобора оширди.

Герман фашизмига қарши олиб борилган Улуғ Ватан урушидаги тарихий жангларда совет халқи ва унинг қуролли кучлари олдига ҳар сафар тобора мураккаб вазифалар қўйилди. Аммо, Сталин етакчилигидаги халқ ана шу мураккаб вазифаларни ҳал этиш учун доим ўзида янги куч топди.

«Қисқача таржимаи ҳол»да бундай дейилади: «Ўртоқ Сталин илғор совет ҳарбий фанини янада ривожлантирди. Ўртоқ Сталин урушнинг тақдирини ҳал этадиган доимий ҳаракатдаги омиллар тўғрисидаги, актив мудофаа ва қарши ҳужум ҳамда ҳужум қонунлари тўғрисидаги, ҳозирги замон уруши шароитида қўшин турларининг ва ҳарбий техниканинг ўзаро мувофиқ ҳаракат қилиши ҳақидаги, ҳозирги замон урушида кўп миқдордаги танк ва авиациянинг роли ҳақидаги, қўшинларнинг энг кучли хили бўлган артиллерия тўғрисидаги та'лимотни ишлаб чиқди. Сталин урушнинг турли даврларида ҳарбир масалани ўзига хос доҳийлик блан, вазиятнинг хусусиятларига тамомила мувофиқ суратда тўғри ҳал этиш йўлини топди.

Сталиннинг ҳарбий сан'ати мудофаада ҳам, ҳужум вақтида ҳам яққол кўринди. Совет қўшинлари ўртоқ Сталиннинг кўрсатмасига мувофиқ, актив мудофаани қарши ҳужумга тайёрланиш блан бирга қўшиб олиб бордилар. Ҳужум мустаҳкам мудофаа блан боғлаб олиб борилди. Ўртоқ Сталин манёвр қилишдан иборат янги тактикани, душманнинг ўз резервларини тўплаб зарбдор бир кучга айлантиришига йўл қўймаслик мақсадида, бирнеча участкада бир вақт ичида душман фронтини ёриб ўтиш тактикасини, моҳирлик блан ишлаб чиқди ва амалга оширди. Ўртоқ Сталин душманни ўз қўшинларини қайтадан гуруҳлаш учун вақт ва кучларини сарф этишга мажбур қилиш мақсадида турли участкаларда турли вақтларда душман фронтини ёриб ўтиб, кетма-кет ўпириб кириш тактикасини, душманнинг ёнбош томонларига ёриб кириш, унинг орқа томонига ўтиш, душманнинг кўп қўшин гуруҳларини қуршаб олиш ва йўқ қилиб юбориш тактикасини моҳирлик блан ишлаб чиқди ва амалга оширди. Ўртоқ Сталин душманнинг планларини доҳиёна зийраклик блан кўриб билди ва уларни даф' қилиш чорасини кўрди. Ўртоқ Сталин совет қўшинларига раҳбарлик қилган жангларда ҳарбий оператив сан'атнинг жуда яхши намуналари кўринди» (231—232-нчи бетлар).

Большевиклар партияси, ўртоқ Сталин Ватан уруши даврида «Германияга қарши ва унинг иттифоқчиларига қарши урушнинг бутун оғирлигини ўз зиммаларига олган янги раҳбар ҳарбий кадрларни тарбиялаб етиштирди ва мас'ул лавозимларга кўтарди. Булганин, Василевский, Конев, Говоров, Жуков, Ватутин, Черняховский, Антонов, Соколовский, Мерецков, Рокоссовский, Малиновский, Воронов, Толбухин, Яковлев, Малинин, Галицкий, Трофименко, Горбатов, Штеменко, Курасов, Вершинин, Голованов, Федоренко, Рибалко, Богданов, Катуков, Лелюшенко ва бошқа кўп кишилар шундай раҳбар ҳарбий кадрлардандир» (220-нчи бет).

Герман ва япон империалистларига қарши мисли кўрилмаган оғир урушда совет ижтимоий ва давлат тузуми ғалаба қилди, совет қуролли кучлари ғалаба қилдилар, большевиклар партиясининг доно сиёсати ғалаба қилди.

Таржимаи ҳолда ўртоқ Сталиннинг уруш даврида совет қуролли кучларининг уруш ҳаракатларига ва мамлакатдаги хўжалик-ташкилотчилик ишларига раҳбарлик қилиш блан бирга, ғоят зўр назарий ишларни давом этдирганлиги ва марксизм-ленинизм фанини янада олға бостирганлиги кўрсатилган.

Ўртоқ Сталин совет давлатининг куч манба'лари тўғрисидаги масалани ҳартарафлама ишлаб чиқди, фашист босқинчилар устидан ғалаба қозониш учун большевиклар партиясининг, социалистик тузумнинг, Совет Иттифоқи халқлари дўстлиги ва совет кишилари ватанпарварлигининг ғоят буюк аҳамиятга эга эканлигини кўрсатди.

Ўртоқ Сталин фашистлар Германияси ва империалистлар Японияси устидан ҳарбий, иқтисодий ва мафкуравий ғалабанинг моҳиятини очиб берди ва илмий йўсинда асослаб берди.

Ўртоқ Сталин уруш даврида ва урушдан кейинги шароитда СССРнинг халқаро муносабатлари ва ташқи сиёсатига доир масалаларни илмий асосда жуда муваффақиятли ҳал этди.

Совет халқининг улуғ доҳий раҳбарлиги остида Улуғ Ватан урушида эришган ғалабаси совет давлатининг ҳарбий ва сиёсий қудратини мустаҳкамлади, социализм кучларини мустаҳкамлади.

Таржимаи ҳолда ўртоқ Молотовнинг шу сўзлари келтирилади: «Урушнинг оғир йилларида,—дейди ўртоқ Молотов,—Совет Иттифоқининг доно ва буюк йўлбошчиси улуғ Сталин Қизил Армияни ва совет халқини олға бошлаб борди. Бу бизнинг бахтимиздир. Армиямизнинг шонли ғалабалари Генералиссимус Сталин номи блан мамлакатимиз тарихига ва бутун дун'ё тарихига киради. Биз эндиликда социалистик жамиятнинг кучларини чинакам ривожлантириш ва бутун дун'ёдаги дўстларимизнинг энг яхши ишончларини оқлаш учун улуғ доҳий ва ташкилотчи Сталиннинг раҳбарлиги остида тинч қурилиш ишларига киришдик».

★★★

И. В. Сталин «Қисқа таржимаи ҳоли»нинг тузатилган ва тўлатилган иккинчи нашри биринчи нашридан фарқ қилади. Бу китобнинг янги нашри ўртоқ Сталиннинг Ватан уруши арафасида ва бу уруш давридаги ҳаёти ва фаолияти ҳақидаги материаллар блан тўлатилган. Китобнинг бошқа бобларига ҳам зарур тузатиш ва қўшимчалар киргизилган.

Партия йўлбошчилари Ленин ва Сталиннинг таржимаи ҳолини ўрганиш совет кишиларини большевиклар партиясининг тарихий тажрибаси блан қуроллантиради. Ўртоқ Сталин таржимаи ҳоли ҳақидаги китобнинг саҳифалари Ленин партияси ишининг абадий яшовини ҳикоя қилади. «Сталин Ленин ишларини муносиб суратда давом эттирувчи кишидир, ёки партиямизда айтилганидек, Сталин — бугунги Ленининдир» (240-нчи бет).

Ўртоқ Сталин 1929 йилда туғилганига 50 йил тўлган кунда ўзини табриклаган ташкилотлар ва ўртоқларга ёзган мактубида бундай деган эди: «Сизларнинг табрик ва қутловларингизни ишчилар синфининг мени ўзига ўхшатиб яратган ва тарбиялаган улуғ партияси ша'нига қабул қиламан... Ўртоқлар, мен бундан кейин ҳам ўзимнинг бутун кучимни, бутун қобилиятимни ва агар керак бўлса, бир қатрасини ҳам қолдирмай бутун қонимни ишчилар синфи ишига, пролетар революцияси ва жаҳон коммунизм ишига сарф қилишга тайёрман. Бунга шубҳа қилмасаларингиз ҳам бўлади».

Ўртоқ Сталиннинг нашр этилган «Қисқача таржимаи ҳоли» китобининг саҳифалари қудратли, енгилмас большевиклар партиясининг қиёфасини бизга очиқ кўрсатиб беради. Партия совет давлати эришган буюк ғалабаларнинг ташкилотчисидир. Партия халқни комил ишонч блан коммунизм сари бошлаб бормоқда. Ленин ва Сталин таржимаи ҳолининг ҳарбир саҳифаси улуғ большевиклар партиясини бизга шу тарзда тасвир этади.

(«КУЛЬТУРА И ЖИЗНЬ» газетасидан).

ВЛКСМ Марказий Комитетида

СССР Министрлар Совети 1947 йил 1 мартдан 1 апрельгача фабрика-завод та'лими мактабларига шаҳар ва қишлоқ ёшларини яна чақириш ҳақида қарор қабул қилди. Шу муносабат блан, ВЛКСМ Марказий Комитети бу чақириққа тайёрланиш ва уни ўтказишда комсомол ташкилотларининг иштироки ҳақида қарор чиқарди.

ВЛКСМ Марказий Комитети меҳнат резервлари мактабларига ёшларнинг навбатдаги чақириғини ўтказишнинг ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини та'кидлади ва комсомол ташкилотларига меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий советлари ва меҳнат резервлари бошқармалари блан биргаликда бу чақириқни уюшқоқлик блан ўтказиш мажбуриятини юклади.

Комсомол ташкилотларига ёшлар ва аҳоли ўртасида кенг агитация-пропаганда ишларини олиб бориш, саноат учун давлат йўли блан малакали ишчилар, айниқса кончилар, металлурглар, бинокорлар, темирйўлчилар тайёрлашнинг сиёсий ва хўжалик жиҳатидан катта аҳамиятга эга эканлигини тушинтириш, фабрика-завод та'лими мактабларида ёшларга ўргатиладиган касб ва ихтисослар, шунингдек ўқувчиларнинг моддий-маиший та'миноти тўғрисида ахборот бериш таклиф этилди.

ВЛКСМ Марказий Комитети комсомол ташкилотларига ҳамма фабрика-завод та'лими мактабларини ўқув йили бошигача ўз вақтида тайёрлашда фаол қатнашиш мажбуриятини юклади. Янгидан ташкил қилинадиган ўқув юртларига айниқса катта э'тибор берилиши керак: Ишхоналар учун етишмаган ускуналарни олишда, ётоқхона ва ошхоналарни ремонт қилишда мактабларга ёрдам бериш зарур. Комсомол ташкилотлари фабрика-завод та'лими мактабларининг янги ўқувчиларни қабул қилишга қандай тайёрланаётганлигини 20 февральдан 1 мартгача текшириб чиқишлари керак.

Бошқа областьлардаги фабрика-завод та'лими мактабларида ўқитиш учун ёшларни чақирадиган область, ўлка ва республикаларда эса, комсомол ташкилотларига чақирилган ёшларни уюшқоқлик блан жўнатиш, уларнинг иссиқ кийим, пойафзал ва озиқ-овқат блан та'минланишини кузатиб туриш таклиф этилди.

ВЛКСМ Марказий Комитети чақирилган ёшларни уюшқоқлик блан кутиб олиш ва янги ўқувчиларнинг эҳтиёжларига э'тибор блан қараш зарурлигига комсомол комитетларининг э'тиборини жалб қилди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ТЎРТИНЧИ ҚУРУЛТОЙИ

ЎРТОҚ УСМОН ЮСУПОВ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Ўртоқ Абдураззоқ МАВЛОНОВ сўзи

(ЎзК(б)П Андижон область комитетининг секретари)

Ўртоқлар, республикамизда ҳам катта, ҳам юқори ҳосилдор ҳисобланган Андижон области бирмунча йиллар мобайнида пахта планини бажараолмай, давлат ва халқ олдида қарздор бўлиб келган эди. 1946 йил бошида, республика пахтакорларининг учинчи қурултойида Андижон областининг колхозчи меҳнаткашлари, интеллигенция вакиллари шу ерга келиб, ўтгандаги хато ва камчиликларга иқрор бўлган ва 1946 йилда 112 минг гектар ерга чигит экиб, ҳар гектаридан 18 центнер пахта бериш, ҳар гектар ҳисобига ҳосилни 5 центнер кўтариш мажбуриятини олган эдилар. Андижонлилар мана шу мажбуриятларини бажариб, партия, ҳукумат олдида ўзларини оқладилар **(Қарсаклар).**

Андижон области 1946 йилда ҳар гектардан 18,6 центнер пахта ҳосили етиштириб, давлатга 213 минг тонна пахта берди, ёки 1945 йилга нисбатан 85 минг тонна пахтани кўп берди. Юқори ҳосилли Ленин райони ўтган йили ҳар гектардан 22,4 центнер, Андижон райони — 22,2 центнер, Олтинкўл районн—21,1 центнер, Хўжаобод райони—20 центнер ҳосил олди. 1945 йилда областьдаги 14 райондан фақат 4 таси пахта планини бажарган бўлса, 1946 йилда 14 райондан 13 район давлат топшириғини ошириб бажарди. **(Қарсаклар).** 1945 йилда 623 колхоздан фақат 297 таси планини бажарган бўлса, 1946 йилда 509 колхоз давлат планини ошириб бажарди.

Ўртоқлар, Андижон область пахтакорлари, партия, совет ташкилотлари, совхоз, МТС ходимларининг бу ютуқлари область пахтачилигини ривожлантиришда биринчи қадамдир. 1946 йил Андижон пахтакорлари учун фақат бурилиш йили деб ҳисобланади. Чунки, Андижон областида юз берган камчиликлар 1946 йилда тамом йўқотилмади. Бу камчиликлар нимадан иборат эди. Шуни айтиш керакки, областьдаги 20 МТСдан 6 таси трактор иши планини бажармади. Ғўзани шахмат усулида ишлаш плани ҳам бажарилмай қолди. Областьда 114 колхоз пахта планини бажармади. Ҳаммадан шуниси ачинарлики, республикамизда илғор ҳисобланган Избоскан райони пахта планини бажармай, фақат 20,7 центнердан ҳосил берди. Областьда 250 колхоз пахта ҳосилини юқори кўтаролмай, ҳар гектардан 13-14 центнер ҳосил олди.

Яна бир камчилигимиз шуки, янги ерларни очиш плани ҳам кўнгилдагидек бажарилмади. Андижон области 1946 йилда 19 минг гектар янги ер очиб ишга солиши керак бўлса, бунинг ўрнига 12 минг гектар ер ишга солинди. Янги ерларга 4 минг хўжалик ўрнига ўтган йили 2400 хўжаликни кўчириб бу борада ҳам камчиликларга йўл қўйдик.

Андижон области 1947 йилда 120 минг гектар ерга чигит, 46 минг гектар ерга беда экиши, пахта ҳосилини урушдан илгариги даражага етказиши керак. Бу йил областьда 32 минг гектар янги ер ишга солиниши лозим. Умуман, Андижон областида колхоз ва совхозлар бўлиб ҳаммаси давлатга 300 минг тонна ҳосил беражак. **(Қарсаклар).** Демак бундан кўриниб турибдики, энг паст ҳосилли районлар гектарига 18,5 центнердан, Избоскан райони эса—27 центнердан ҳосил бериши талаб қилинади. Шундай қилгандагина Андижон пахтакорлари 1947 йилда ҳар гектар ҳисобига ҳосилни 5,5 центнер оширадилар ва ўтган йил бир қадам қўйган бўлсалар, бу йил яна бир қадам илгари босаоладилар.

1947 йилги пахтачиликдаги катта ва шарафли вазифани бажариш учун областимизда механизациядан фойдаланишга яна ҳам зўр э'тибор беришимиз керак. Бу йил областьда пахта ерларининг 95 проценти трактор блан ҳайдалиши, ғўзанинг 85 проценти трактор блан культивация қилиниши, 41 процент ердаги ғўза шахмат усулида ишланиши керак. Умуман 1947 йилда ҳарбир трактор блан 410 гектар ерни ҳайдашимиз керак бўлса, шундан кўкламнинг ўзида ҳарбир тракторнинг 170 гектар ер ҳайдашини та'минлашимиз лозим. Лекин шуни айтиш керакки, ҳозирги қилаётган ишимиз қониқарли эмас. Областьдаги тракторларнинг 44 проценти ремонтдан чиқарилгани йўқ. Биз ҳозирги кунда қолган тракторларни ҳам юқори сифатли ремонт қилиб, барча трактор паркларини 1 мартгача кўкламга яхшилаб тайёрлаш учун курашмоқдамиз.

Ариқ, зовурларни ковлаш, зах ерларнинг сизотини қочириш ишларида ҳам камчиликларимиз бор. Ариқ, зовурларни қазиш ҳисобига 15 мартгача 4 миллион кубометр ер қазиш керак бўлса, шундан атиги 900 минг кубометри қазилди. Бу соҳадаги камчиликларимизни ҳам тез кун ичида тугатиб оламиз. Бу йил областьда 32 минг гектар янги ер ишга солинадики, бу албатта осон эмас. Бу вазифани 1947 йил ичида тўла бажариш учун 8 минг кубометр ҳажмида тупроқ қазиш ишларини бажариш, 4 минг хўжаликни Шаҳрихондаги бўз ерларга кўчиришимиз керак.

Ўртоқлар, қишлоқ хўжалик артели Уставини бузишга қарши курашни кучайтириш—пахтачиликни ривожлантиришнинг энг муҳим омилларидан биридир. Айниқса жамоат ери ва мулкини талон-тарож қилувчиларга қарши раҳмсиз курашиш лозим. Колхоз мулки ва молини таловчи бирқанча шахсларни ўтган йил қонуний жавобгарликка тортиб, ишимизда анча муваффақиятга эришдик. Бу йилги ишимизда ҳам мана шундай муттаҳамларга нисбатан қаттиқ қўллилик қилишимиз керак.

Хозир колхоз правленияларининг ҳисобот-сайловлари ўтаётир. Андижон областида правленияларнинг ҳисобини эшитиш учун колхозчиларнинг бир-икки кунлаб мажлиси бўлмоқда. Хозиргача 200 колхоз правленияси ҳисоб берган бўлса, шулардан 70 тасининг иши мутлақо қониқарсиз топилди. 10 колхоз правленияси қайтадан сайланиб, раиси жавобгарликка тортилди. 11 ҳосилот совети раиси, 9 чорва мудири, 335 бригадирни ишдан олиб жавобгарликка тортишни колхозчилар талаб қилганлар. Лекин, бу ҳали етарли эмас. Колхозчиларнинг ўз колхоз раҳбарлари тўғрисида фикр юритиш фаолиятини яна ҳам ошириш керак.

Мен қурултой вакиллари—сизларнинг олдингизга бир муҳим масалани қўймоқчиман. Ҳар қайси область, районнинг ўз пахта усталари — оқсоқоллари бор. Бизнинг бир хатомиз шундаки, уларнинг яхши тажрибаларини область, районлар бўйича оммалаштиришни эсдан чиқариб келмоқдамиз. Биз 1946 йилда Андижон областида шундай кишиларнинг тажрибасидан яхши фойдаланиш орқали анчагина ютуққа эришдик. Бошқа областьларда ҳам бу усулни кенг қўлланиш керак. Бундай тажрибакорлар биргина ўзларининг колхозлари учун жавобгар бўлмасдан, бутун район ва область учун ҳам жавобгар эканликларини сезсинлар.

Энди социалистик мусобақа ҳақида бир-икки сўз айтмоқчиман. Ҳар йили қурултойда ва'далар берамизку, аммо бу ва'далар бажарилмайди ва бунинг сабаблари текширилмайди. Андижон области Тошкент области блан мусобақа ташкил қилди. Андижон области ўтган йил гектаридан 18,6 центнер ҳосил бериб, ва'дасини бажарди. Тошкент области ва'дасини бажармаган экан, сабабларини чиқиб гапириш керак. Бу камчиликларни тугатишга ёрдам бўлади. Ўтган йил учинчи қурултойда ўртоқ Маҳмудов Самарқанд областида 16 центнердан пахта етиштиришга мусобақа ўйнаган эди. Бу йил эса, ўртоқ Маҳмудов 15 центнердан ҳосил берамиз деб ва'да қилмоқда. Ва'дабозликдан амалий ишга кўчиш вақти келди. Социалистик мусобақани яхши тушиниб олиш керак, ўртоқлар.

Андижон области 1946 йилда учинчи қурултойдан пахтачиликни ривожлантириш учун социалистик мусобақа байроғини кўтариб кетиб, 1947 йилда тўртинчи қурултойга катта ғалаблар блан олиб келган бўлса, бу йил фарғоналик ва наманганлик ўртоқларни мусобақага чақириб, умуман Фарғона водисида 700 минг тонна пахта етказиш шиорини қўяди. Андижонлилар республикада пахтакорларнинг оқсоқоли бўлиш учун яна ҳам зўр бериб курашадилар. **(Давомли қарсаклар).**

Ўрток Эсон ЮСУПОВ сўзи

(Тошкент область, Янгийўл район партия комитетининг секретари)

Ўртоқлар, 1945 йилги ишимизни якунлаб, 1946 йилги вазифаларимизни аниқлаш учун пахтакорларнинг учинчи қурултойига тўпланганимизда, Янгийўл пахтакорларининг вакиллари ўз устларига катта мажбурият олган эдилар. Колхозчилар ва активларимиз ўз ва'даларини шараф блан бажариш учун сталинча программанинг биринчи йилида зўр ғайрат блан, фидокорона меҳнат қилдилар. Барча куч ва имкониятларимиз пахтадан мўл ҳосил етиштиришга сафарбар этилди. Шундай қилиб, 1946 қишлоқ хўжалик йилини ажойиб ютуқлар блан якунладик. Янгийўл районининг пахтакорлари ўтган йил гектаридан 24,6 центнердан пахта етиштириб, давлат планини 116,5 процент адо этдилар. Дон, сабзавот, чорвачилик планлари ҳам ортдириб бажарилди. **(Қарсаклар).**

Мўл ҳосил етиштиришимизнинг асосий сабаби пахтачилик ишларини кўпроқ машиналаштириш, колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаб, колхоз Уставини тўғри амалга оширишдир.

Пахтачилик ишларини машиналаштириш натижасида эришган ютуқларимиз тўғрисида бирнеча фактни айтиб ўтмоқчиман. Масалан, Сталин номли колхознинг ўртоқ Толипов бошлиқ звеноси 1945 йилда ерининг ҳаммасини трактор блан ҳайдаб чигит экди. Аммо, ғўза парваришида механизациядан фойдаланмади. Натижада бу звено гектаридан 25 центнер ҳосил олди. Ҳарбир центнер пахтага 13.4 меҳнат куни сарф этди. Толипов звеноси 1946 йилда пахтачилик ишини тўла машиналаштирди. Бунинг натижасида катта ютуқни қўлга киритди. Звено пахта ҳосилини икки баравардан ошириб гектаридан 53 центнер ҳосил олди ва ҳарбир центнер пахтага 6,8 меҳнат куни сарф этди. Демак, механизация мўл ҳосилни та'минлаш блан колхозчиларнинг меҳнатини енгиллаштиради ва даромадини кўпайтиради.

Юсупов номли колхознинг қурултойимизда қатнашаётган кекса звено бошлиғи Ортиқ ота Носиров ўзининг кексалигига қарамай, пахтадан мўл ҳосил олиш учун ғайрат блан ишлади. Натижада Ортиқ ота 5 гектар еридан 82,5 центнерга етказиб ҳосил топширди. Ортиқ ота Меҳнат Қизил Байроқ ордени блан мукофотланди.

17 ёшли ёш пахтакор, комсомол а'зоси Миной Ўрозбекова гектаридан 104,5 центнер пахта етиштириб ҳаммага намуна бўлди. Сталин номли колхознинг донгдор теримчиларидан Акрамова, Ҳасанова ўртоқлар бир кунда 705 килограммга етказиб пахта тердилар.

Янгийўл районининг азамат колхозчилари пахта ҳосилини ошириш блан экин майдонини ҳам кенгайтирдилар. Шимолий Тошкент канали атрофида фойдаланилмаётган ерлар экинзорга айлантирилди. Бу канал атрофида 9 та янги колхоз ташкил этилди. Янги очилган ерларни машиналаштириш, айниқса ғўзани шахмат усулида культивация қилиш натижасида мўл ҳосил олдик. Шимолий Тошкент канали атрофидаги янги ерларда гектаридан 26,6 центнердан ҳосил олинди.

Республика пахтакорларининг учинчи қурултойида колхозларнинг раҳбарлик ишларига хотин-қизлардан кўпроқ кўтариш ҳақида гап бўлган эди. Биз қурултой топшириғини бажариб, актив жамоатчи хотин-қизлардан 22 тасини раҳбарлик ишларига кўтардик. Улар раҳбарлик усулларини пухта эгаллаб, дадиллик блан ишламоқдалар.

Районимизда ободончилик ва маданий қурилиш ишлари ҳам борган сари кенгаймоқда. 17 колхоз электрлаштирилди. 10 колхозда янги клуб солинди, кўпгина чойхона ва жамоат бинолари барпо этилди.

Пахта ҳосилини кўтаришда, қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришда мана шундай ютуқларни қўлга киритдик. Биз бу блан мағрурланмаймиз. Эришган ютуғимизни мустаҳкамлаб, янги ютуқларни қўлга киритиш учун ғайрат блан ишлаймиз.

1947 йилда республикамиз пахтакорлари мамлакатга 1 ярим миллион тонна пахта берамиз, деб янги мажбурият олдилар. Янгийўл районининг пахтакорлари, партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари бунга ўз ҳиссаларини қўшиш учун ва районимизда пахта ҳосилини янада ошириш учун астойдил ҳаракат қиладилар. Доҳиймиз ўртоқ Сталинга берган ва'дамизни шараф блан бажарамиз.

Биз бир неча йиллардан бери избосканлилар блан социалистик мусобақа шартномаси тузиб, пахтадан юқори ҳосил етиштириш мажбуриятини олган эдик. Афсуски, избосканлилар мусобақа шартларини бажариш учун курашмадилар. Бу йил Андижон областининг Ленин райони пахтакорлари янгийўлликларни мусобақага чақирдилар. Янгийўл районининг пахтакорлари бу чақириқни қабул қиладилар. Биз ўтган йилга нисбатан 2 минг гектар ерга кўп пахта экиб, гектаридан 30 центнер ҳосил бериш мажбуриятини оламиз ва қурултойда берган бу ва'дамизни ошириб бажариш учун кўклам дала ишларини тезлаштириб, мўл ҳосил учун замин тайёрлаймиз. **(Қарсаклар).**

Ўртоқ Ким ПЕН-ХВА сўзи

(Тошкент область Ўртачирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси)

Ўртоқлар! Ўтган йили Ўзбекистон пахтакорларининг учинчи қурултойида ана шу минбардан туриб, мен «Полярная звезда» колхозчилари номидан 1946 йилда колхозимизда ҳар гектардан 40 центнер пахта ҳосили етиштиришга сўз берган эдим. Бугун яна шу ердан туриб, олинган мажбурият ошириб бажарилганини айта оламан. **(Қарсаклар).**

Ҳақиқатан ҳам 1946 йил Ўзбекистонда пахтачиликни юксалтиришда бурилиш йили бўлди. Ўзбек халқи пахтачиликни ривожлантириш Сталинча программасини бажариш учун астойдил ишлади. Бизнинг колхозчиларимиз ҳам ўз устларига олган мажбуриятни тўла ва ошириб бажариш учун ҳормай-толмай ишладилар. Натижада, 1946 йилда ҳар гектардан 44,2 центнер пахта ҳосили олишга ва давлатга ҳаммаси бўлиб 620 тонна пахта топширишга муваффақ бўлдик. Илғор бригада ва звеноларимиз пахта ҳосилини яна ҳам ортдирдилар.

Мўл ҳосил колхозчиларимизнинг даромадини ортдирди. Колхозчи ўртоқ Ким хўжалиги ўтган йили 754 меҳнат куни ишлади. Бу хўжалик 2030 килограмм ғалла, 53 метр газлама ва бошқа нарсалар олди. Колхозчи ўртоқ Ли 602 меҳнат куни учун 1800 килограмм ғалла, 42 метр газлама; тракторчи ўртоқ Ким меҳнат кунига олган ғалласидан ташқари қўшимча мукофот учун 909 килограмм ғалла олишга муваффақ бўлдилар.

Колхозчиларимиз бундай давлатли ва маданий ҳаётга большевиклар партияси ва совет ҳукуматининг колхозларни мустаҳкамлашга доимо ғамхўрлик қилиб келишлари орқасида эришганларини яхши биладилар. Шунинг учун ҳам колхозчиларимиз ўзларининг жонажон давлатларидан ҳеч нарсани аямайдилар. Уруш йилларида колхозчиларимиз давлатга 10 миллион 794 минг сўм маблағ топширдилар. **(Қарсаклар).** 1946 йилда колхозчиларимиз заёмга 1 миллион 155 минг сўмлик ёздилар.

Ҳозир колхозимизда кўклам экин кампаниясига тайёрлик қизғин давом этмоқда. 410 гектар шоли ери кузда шудгор қилинди. Пахта ерларига солиш учун 1000 тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит тайёрланди. Қишлоқ хўжалик машина-асбоблари ремонт қилинди. От ва ҳўкизлар боқувга қўйилди.

Колхозчиларимиз 1947 йилда ҳар гектар ердан 45 центнер пахта ва 40 центнер шоли етиштириш мажбуриятини олдилар.

Биз ватан олдида олган бу мажбуриятларни сўзсиз бажарамиз. **(Қарсаклар).**

Ўртоқ Гадой ЭЛОВ сўзи

(Бухоро область Ғиждивон районидаги Сталин номли колхозининг раиси)

Ўртоқлар, ўтган йили бўлиб ўтган учинчи қурултойда илғор пахтакорлар блан бирга биз ҳам мамлакатга 1 миллион 160 минг тонна пахта етказиб бериш учун ўртоқ Сталинга ва'да бериб, ўз устимизга мажбурият олган эдик. Бизнинг Сталин номли колхоз а'золари йил бўйи ҳалол меҳнат қилиб, ўз мажбуриятларини бажардилар. Колхозимиз 164 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан давлатга 27 центнердан ҳосил топширди. Колхозимизнинг умумий даромади 1 миллион 550 минг сўмга етди. Ҳарбир меҳнат кунига 15 сўмдан пул, 2 килограммдан ғалла, шунингдек кўп миқдорда газлама, чой, ёғ ва бошқа нарсалар тақсимлаб бердик.

Биз бу муваффақиятга биринчи навбатда партия ва ҳукуматимизнинг раҳбарлиги остида қишлоқ хўжалик артели Уставига амал қилиб, уни бузишга йўл қўймаслик, колхозчилар ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш асосида эришдик. Ўтган йили пахтачилик ишларини механизациялаштиришга, чигит экишни ўз вақтида юқори сифатли қилиб ўтказишга, ғўза парваришини белгиланган муддатда бажаришга алоҳида э'тибор қилдик. Ҳамма ғўзаларимизни 10 майдаёқ яганадан чиқариб, ёз давомида 7-8 марта чопиқ-культивация қилдик ва қондириб суғордик.

Ўртоқлар, Ғиждивон райони Бухоро областида юқори ҳосилли энг катта районлардан ҳисобланади. 1946 йилда районимиз 13 минг гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 15,6 центнердан ҳосил берди. Бу албатта бизни қаноатлантирмайди. Районимизда гектаридан 25 центнерга етказиб ҳосил олиш учун барча имконият бор. Шунинг учун биз районимизни республиканинг энг илғор районлари қаторига чиқариш учун курашишимиз керак.

Ҳозир бизнинг колхозимизда кўкламга тайёргарлик ишлари қизғин бораётир. 170 гектар пахта майдонимизни кузда шудгор қилиб, 120 гектарига яхоб бериб қўйганмиз. Далага 158 тонна маҳаллий ўғит чиқариб тўкдик. Қишлоқ хўжалик асбобларимизнинг ҳаммаси ремонтдан чиқарилди.

Илгари бизнинг бригада, звеноларимиз жуда майда эди. Биз уларни йириклаштириб мустаҳкамладик. Ҳар қайси бригада, звенога ер участкаси, от-улов, қишлоқ хўжалик асбобларини беркитиб қўйдик. Ҳозир бригада ва звеноларимизда ўзаро социалистик мусобақани кучайтириб кўкламга тайёрлик кўрмоқдамиз.

1947 йилда биз ҳар гектаридан 35 центнердан пахта бериш мажбуриятини оламиз. **(Қарсаклар).**

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ТЎРТИНЧИ ҚУРУЛТОЙИ

ЎРТОҚ УСМОН ЮСУПОВ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Ўртоқ Носир МАҲМУДОВ сўзи

(Самарқанд область партия комитетининг секретари)

Ўртоқлар, 1946 йилда Самарқанд области пахта тайёрлаш планини 104 процент бажарди. Ҳар гектардан олинган ҳосил 12,7 центнерга етказилди. Бу, 1945 йилга нисбатан 1,3 центнер ортиқдир. 14 пахтакор райондан 9 таси планини бажарди. 3040 бригададан 1900 таси, 16 минг звенодан 10.400 таси ва 347 колхоз планини бажарди. Каттақўрғон, Хатирчи ва Пахтакор каби районлар пахта ҳосилини урушдан аввалги даражадан оширдилар. Областьда 43 колхоз 20 центнердан, 264 колхоз — 15 центнерга етказиб ҳосил берди. 178 та колхоз эса 10 центнердан кам ҳосил олди. Каттақўрғон районидаги «Оқ олтин» колхози гектарига 35 центнердан, Пахтакор районидаги Карл Маркс номли колхоз—26 центнердан, Хатирчи районидаги Сталин номли колхоз 24 центнердан пахта олишга муваффақ бўлди. Бу фактлар областимизда гектаридан 16 центнер ва ундан ҳам ошириб ҳосил олиш мумкинлигини исбот этади.

Ўтган қурултойда гектаридан 16 центнер пахта ҳосили берамиз деб мажбурият олган эдик. Лекин ва'дамизни бажара олмадик. Чунки биз бор имкониятлардан тўла фойдалана олмадик. Биз ишни ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг 1946 йил 2 февральдаги тарихий қарорининг кўрсатмаларига, ҳамда ЎзК(б)П Марказий Комитетининг талабига мувофиқ ташкил қилолмадик.

Область партия ва совет ташкилотлари пахта ҳосилини кўтаришга мас'улиятсизлик ва беparволик блан қараган колхоз раҳбарларига нисбатан ўз вақтида кескин чора кўрмадилар. Бу қурултойда пахта тайёрлаш планини бажармаган Оқдар'ё, Иштихон, Жиззах, Ургут ва Комсомол районларининг вакиллари қатнашаётирлар. Бу районларнинг пахта планини бажармасликлари учун ҳечқандай асос йўқ эди. Аммо ишнинг яхши ташкил қилинмаганлиги орқасида бу районлар планни бажаролмадилар.

Қишлоқ хўжалик артели Уставн кўпчилик колхозларда бузилди. Биз артель Уставини бузучиларга қарши ўз вақтида қаттиқ чора кўрмадик. Фақат СССР Министрлар Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг 1946 йил 19 сентябрьда чиқарган қароридан кейингина бу ишга киришдик. Шу қарор э'лон қилингандан кейин ўтказилган текшириш натижасида 38 минг 252 хўжалик жамоат ерларидан қонунсиз фойдаланиб келганлиги аниқланди. Қонунга хилоф равишда шахслар ва ташкилотлар фойдаланиб келган 15 минг гектар ер колхозларга қайтарилди, 14,5 миллион сўм пул ундирилди. Шунингдек 419 от, 527 қорамол, 1813 майда мол, 2 минг центнерга яқин қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ундирилди.

Колхозларда меҳнат кунларини талон-тарож қилиш фактлари ҳам юз берди. Кўпчилик колхозларда ишламай бекорга меҳнат куни олучилар, ортиқча лавозимлар бўлгани аниқланди. Шундай штатлардан 2.220 таси қисқартирилди. Натижада колхозларда 2 миллион 448 меҳнат куни тежалди. Колхоз Устави бузилиб, жамоат мулки кўпроқ талон-тарож этилган колхозларнинг хўжалиги йилдан-йил кейинга кетди. Натижада областимизда қолоқ колхозларнинг сони камайиш ўрнига анча кўпайди.

Шуни ҳам айтиш керакки, бирқатор колхозларда юз берган жиддий камчиликларни ўз вақтида очиб ташламаслигимиз кўклам дала ишларини муваффақиятли ўтказишимизга ҳалақит берди. Бу, пахта ҳосилининг паст бўлишига сабаб бўлди.

1946 йилда областимизда кўкламга тайёрлик соҳасида ҳам бўшанглик қилдик. 450 трактор кўклам дала ишларида қатнашмади. Бу эса чигит экишнинг чўзилиб кетишига сабаб бўлди. Оқдар'ё, Иштихон ва Жиззах районларида чигит экиш кечириб бўлмаслик даражада узоққа чўзилди.

Колхозларда ҳар йили даромад харажат сметаси тузилиб, умумий мажлисда тасдиқ этилади. Бу сметаларнинг харажат қисми бажарилса ҳам, мўлжалланган даромад олинмайди. Шунинг натижасида колхозчиларнинг меҳнат кунларига даромаднинг белгиланган миқдоридан жуда кам қисми тақсимланади. Областимизнинг партия, совет ташкилотлари, колхоз раҳбарлари блан бу масалаларни муҳокама қилдик. Биз йўл қўйилган бу хатоларни яқин вақт ичида тузатамиз.

Самарқанд областининг пахтакорлари 1947 йилда ҳосилни урушдан илгариги даражасига етказиш учун курашадилар. Ҳозир кўклам ишларига жиддий тайёрланмоқдамиз. Трактор ремонти 50 процент бажарилди. Ариқ-зовурларни тозалаш, гўнг чиқариш ва бошқа ишларни дарҳол тезлатиб юбориш учун барча чора ва тадбирларни амалга оширмоқдамиз.

Самарқанд области 1947 йилда 101 минг гектар ерга чигит, 18,5 минг гектар ерга қанд лавлаги, 550 минг гектар ерга ғалла экиши керак. Шунингдек чорва моллари сонини кўпайтириш ва улардан олинадиган маҳсулот планларини ҳам ошириб бажаришимиз керак.

Область партия, совет ташкилотлари колхоз раҳбарлари ва барча колхозчилар 1947 йилда ҳар гектардан 15 центнер ҳосил беришга қарор қилди. Биз ўтган йилги хатомизни оғизда эмас, амалий иш блан тузатамиз ва келгуси қурултойга устимизга олган вазифани шараф блан бажариб келамиз. **(Қарсаклар).**

Ўртоқ Л. В. РУМШЕВИЧ сўзи

(СоюзНИХИ Фарғона тажриба станцияси селекция бўлимининг мудири)

Ўртоқлар, Ўзбекистонда пахтачиликни янада юксалтириш соҳасида олдимизда турган ғоят катта вазифаларни ҳал қилишда Бутун Иттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг илмий ходимлари фаол қатнашмоқдалар. Пахтачилигимиз энг яхши нав'ли чигитлар ва минерал ўғитлар блан та'минланган, илғор техника блан қуролланган. Ғўзаларни парвариш қилишда илғор усуллар қўлланилмоқда. Институтимиздаги илмий ходимларнинг вазифаси — ана шу илғор техникадан фойдаланишда, ғўзаларни энг яхши усуллар блан парвариш қилишда, пахтанинг а'ло нав'ларини етиштиришда пахтакорларга ёрдам беришдан иборатдир.

Партия ва ҳукуматимиз пахтачилик ишларини мумкин қадар кўпроқ машиналаштириш, ғўзаларни парвариш қиладиган энг яхши агрономия усулларини белгилаш, юқори сифатли пахта нав'ларини етиштириш, пахта касалликларига қарши курашда та'сирли чораларни топиш, ўғитлардан яхши фойдаланиш вазифасини қўйдилар. Бутун Иттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг ходимлари ана шу вазифаларни ҳал қилиш учун ғайрат блан ишламоқдалар. Селекциячилар пахтанинг турли касалликларига бардош берадиган ва тез очиладиган серҳосил нав'ларини етиштиришлари керак.

Пахтачиликда йиғим-терим даври энг муҳим ва мас'улиятли даврдир. Бизда пахта йиғим-терими 90—100 кун ва ундан ҳам узоқ давом этади. Ҳосилни ўз вақтида териб олиш, далаларни ғўзапоялан тозалаш ва шудгорлаш учун йиғим-терим даврини мумкин қадар кўпроқ қисқартириш керак. Чигит экиладиган ерларни куз куни шудгорлаб қўйиш— келгуси йилда мўл ҳосил етиштириш учун энг муҳим агрономия тадбиридир.

Биз қурултой вакилларига Бутун Иттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг селекциячилари янги пахта нав'ларини етиштирганликларини айтаоламиз. Бундай чигитлардан 108 нав'ли чигит кўплаб етиштирилди. Бу нав' экиб, синаб кўрилди. Ба'зи жойларда ҳосил 1945 йилдагига нисбатан икки баравар ошди. Агар Андижон областидаги Ворошилов районида 1945 йилда ҳарбир гектар ердан 9,3 центнердан ҳосил олинган бўлса, 1946 йилда бу районда 18,5 центнердан ҳосил етиштирилди. Бу район пахта тайёрлаш планини Фарғона водийсида биринчи бўлиб, 2 ноябрьда бажарди.

Бу йил 108-ф нав'ли чигит Ўзбекистоннинг 11 районида, Қирғизистон, Туркманистон ва Тожикистон республикаларининг бирнеча районида экилади. Биз янги нав'лар пахта ҳосилини оширишда ва уни ўз вақтида йиғиб-териб олишда республикага ёрдам беради деб ўйлаймиз. Лекин биз 108-ф нав'и блангина чекланиб қолмаймиз. Ҳозирги вақтда С1225, С1164 ва 126-ф деган янги нав'ли чигит етиштирилаётир. Булар орасида энг яхшиси 126-ф нав'и бўлиб, у 39—40 процент тола берадиган. Ўртоқ Канаш янада тез етиладиган ва кўп тола берадиган нав'ларни етиштирди. **(Қарсаклар).**

Пахтачилик фани сиз илғор пахтакорлар блан бир қаламда илгарилаб бормоқда.

Коммунистлар партияси ва улуғ олим, халқлар доҳийси Ўртоқ Сталин мамлакатимизда совет кишиларининг амалий ишига ва фанга раҳбарлик қилмоқда.

Биз илғор фаннинг генийси, ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси Ўртоқ Сталин раҳбарлиги остида ўз олдимизга қўйилган вазифаларни шараф блан бажарамиз. **(Қарсаклар).**

Ўртоқ Шерқул КАРИМОВ сўзи

(Бухоро область, Қоракўл районидаги Сталин номли колхознинг раиси)

Ўртоқлар, сизларни мени бу ерга вакил қилиб сайлаб юборган Сталин номли колхоз а'золари номидан табриклайман.

Бизнинг колхоз ўтган йил пахтадан юқори ҳосил олишда каттагина ютуққа эришди. 132 гектар еримизнинг ҳар гектаридан 24 центнер ўрнига 27 центнер ҳосил олишга муваффақ бўлдик. Колхозимизда қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари ҳам тобора ривожланмоқда. Ўтган йили давлат мажбуриятларининг ҳамма тури юзасидан планимизни ошиғи блан бажардик. Чорвачилигимиз тез ривожланаётир. Ҳозир 5.000 дан ортиқ қоракўл қўйига эгамиз.

Ўтган йил биз пахтачиликни ривожлантириш юзасидан қандай ишладик? Колхозчиларимиз ҳукуматимизнинг Ўзбекистонда пахтачиликни ривожлантириш тўғрисидаги қароридан руҳланиб барча ишларни социалистик мусобақа асосида ўтказдилар. Колхоз правленияси 1946 йилда пахтачилик звеноларини мустаҳкамлашга алоҳида э'тибор берди. Меҳнат тўғри ташкил қилиниши натижасида, колхозчилар нормаларини доим ошириб бажардилар.

Колхозимиз бу йил пахта ерига яна 20 гектар ерга пахта экади. Шу блан бирга, ҳосилимиз ҳам анча ортади. Шунинг учун биз, пахта юқори ҳосили учун ҳозирдан бошлаб тайёргарлик ишларини қизитиб юбордик. От-ҳўкизларимиз яхшилаб боқилмоқда. Далага гўнг чиқариш, қишлоқ хўжалик асбобларини ремонт қилиш ишларини тез кунда тамомлаймиз.

Қурултойда чиқиб сўзлаган илғор колхозларнинг вакиллари 300—500 гектар ерга чигит экиб, 25—30 центнердан ҳосил олганликларини айтдилар. Бундай ҳосилни бизнинг Бухоро областида ҳам олиш нима учун мумкин эмас. Албатта бизда ҳам юқори ҳосил олиш мумкин. Бунинг учун сувдан тўғри фойдаланиш, механизацияни кучайтириш керак бўлади. Лекин, МТСларимизнинг ишига яхши аҳамият бериш керак. Бизнинг Қоракўл районидаги МТСларда аҳвол ночор бўлиб қолди. МТСларимиз ўз ишини тузатиш учун яхши шароит ва ёрдамга муҳтож. Масалан, ўтган йил ташкил қилинган 2-нчи МТСимизда шу вақтгача қурилиши керак бўлган бинолар ва ишхона бўлмагани учун ҳозир ремонт ишлари жуда орқада туради. Агар аҳвол шундай давом этса, колхозларнинг пахтачилик ишига катта хавф туғилиши турган гап.

Республикамиз пахтакорларининг бу йил мамлакатга 1 миллион 500 минг тонна пахта бериш учун бошлаган курашларига бизнинг колхоз а'золари ҳам қўшилиб, гектаридан 35 центнер пахта ҳосили беришни устларига олдилар. **(Қарсаклар).**

Ўртоқ Тешабой МИРЗАЕВ сўзи

(Андижон районидаги Дзержинский номли колхознинг раиси)

Ўртоқлар, бизнинг колхозимиз урушдан илгариги йилларда юқори ҳосилли колхозлардан ҳисобланар эди. Аммо, уруш йилларида колхозда ҳосил бир мунча камайиб қолди. Партия ва ҳукуматимизнинг пахтачилик ишига жиддий э'тибор бериб, колхозчиларга тинмай ғамхўрлик қилиши туфайли, кейинги йилларда колхозимиз яна қаддини тиклаб юқори ҳосил бера бошлади.

1946 йилда колхозимиз 154 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан давлатга 38 центнердан пахта топширди ва 1 миллион 560 минг сўм даромад қилди. Колхозчиларнинг ҳарбир меҳнат кунига 1,8 килограмм ғалла, 7 сўм 70 тийиндан пул тақсимланди. Ҳар юз меҳнат кунига 17 метрдан газлама бердик. Пахтадан юқори ҳосил олган звенолар ортиқча топширган пахталари учун тағин ҳам кўпроқ ғалла, пул, газлама ва бошқа нарсалар олдилар. Масалан, звено бошлиғи Умарали Ботировнинг бир ўзи 1450 килограмм ғалла, 6 минг сўм пул, 130 метр газлама, шунингдек чой, совун ва бошқа нарсалар олди. Шу звенода ишловчи Мастонхон Отабоева бир қизи блан иккови 2.870 килограмм дон, 396 метр газлама олди.

Бизнинг колхозимизга ўтган йили Шаҳрихон чўлидан 47 гектар янги ер очиш плани берилган эди. Биз бу ишга астойдил киришиб, 100 гектар янги ер очиб, ҳар хил экинлар экдик. Шу жумладан, 10 гектар ерга пахта экиб гектаридан 15 центнердан ҳосил олдик. Чўлдаги бригадамизга 30 хўжаликни кўчириб, бир йил ичида шулардан 25 хўжаликка янги маданий усулда уй-жой қилиб бердик. Иккита катта омбор, бир қизил чойхона, мактаб, колхоз идораси учун янги бино қурдик.

Бу ерда сўзлаган илғор колхозларнинг раислари ўз колхозларининг ютуқлари ҳақида гапирдилар. Аммо, ўзлари мусобақалашган қолоқ колхозларга ёрдам бериб, уларда ҳам ҳосилни ошириш тўғрисида қилган ишлари ҳақида кам гапирдилар. Кеча Ўртоқ Усмон Юсупов айтиб ўтганича республикамизда ҳали 10 центнердан кам ҳосил берадиган, ҳатто 6 центнердан ҳосил олган колхозлар бор. Биз буни эшитиб ҳайрон бўлдик. Ахир, бу қандай гап!? Биз, бирнеча юз йилдан бери тўқай бўлиб ётган қамишзорни очиб, биринчи йилдаёқ 15 центнердан ҳосил олдик. Бу шуни кўрсатадики, ҳали кўпгина районлардаги колхозларда пахтадан юқори ҳосил олиш учун кураш чинакам уюштирилмаган. Сталинча колхоз уставини бузиш ҳоллари давом этади.

Энди биз бу қурултойда шундай масалани ўртага қўйишимиз керакки, социалистик мусобақада колхозларнинг асосий ерларидан ташқари янги ер очиб экинзор қилиш, айниқса чўлдан очилган ерларга пахта экиб, ундан юқори ҳосил олиш ҳам шарт қилиб қўйилсин. Чунки, биз республикамизда пахтачиликни ривожлантириш учун курашар эканмиз, бу—биринчи навбатда деҳқончилик ишларимизни машиналаштиришни ва янги ерлар ҳисобига пахта майдонларини кенгайтиришни талаб қилади.

Шунинг учун мен бу ердаги пахта усталари олдига шундай масалани қўймоқчиман: Юқори ҳосилли колхозларнинг раҳбарлари биргина ўз колхозларидагина эмас, ўзларига қўшни бўлган колхозларда ва ўз районларидаги ҳамма колхоз, бригада ва звеноларда мўл ҳосил етиштиришга ўз тажрибалари блан ёрдам берсинлар.

Андижон областининг пахтакорлари бу йил область бўйича гектаридан 24 центнер ҳосил етиштириш ва мамлакатга 300 минг тонна пахта бериш мажбуриятини олдилар. Колхозчиларимиз гектаридан 45 центнер пахта етиштириш учун курашаётирлар. Шу блан бирга биз фақат ўз колхозимиздагина эмас, бутун Андижон районида ҳар гектаридан 27 центнер пахта бериш учун бошқа колхозларга ўз тажрибамиз блан ёрдам бериш мажбуриятини оламиз.

Биз бу қурултойда масалани шундай қўйишимиз керакки, республикамизда бу йил 10 центнер эмас, балки 15 центнердан кам ҳосил берадиган битта ҳам колхоз қолмасин. **(Қарсаклар).**

Ўртоқ Чўли БЕГИМҚУЛОВ сўзи

(Қашқадар'ё область, Қарши районидаги «Октябрь 14 йиллиги» колхозининг раиси)

Ўртоқлар, пахтакорларнинг III қурултойида Қашқадар'ё областининг илғор пахтакорлари ҳам қатнашиб, аниқ мажбурият олган эдилар. Қашқадар'ё пахтакорлари ўз ва'даларининг устидан чиқиш учун мустаҳкам бел боғлаб ишга киришдилар. Натижада, областимиз гектаридан 17 центнер пахта топшириб, пахта тайёрлаш давлат планини республикада биринчи бўлиб бажарди.

Мен ишлаётган колхоз 300 гектар ерга пахта экади. Шунингдек, ғаллачилик ва чорвачиликнинг ҳам салмоғи катта. Колхозчиларимиз колхоз хўжалигини янада ҳам ривожлантириш учун курашмоқдалар.

Қурултойда чиқиб сўзлаган, илғор пахтакорлар ўтган йили гектаридан 30-40 центнерлаб пахта берганларини гапирдилар. Областимизда, шу жумладан бизнинг колхозда ҳам шундай юқори ҳосил олиш мумкин. Колхозчиларимиз буни кўпдан орзу қиладилар. Броқ, бундай юқори ҳосилни олиш учун сув танқислиги ишимизга тўсиқлик қилмоқда. Колхозчиларимиз ўтган йил гектаридан 35 центнер пахта олишни мўлжаллаган эдилар, аммо гектаридан 23.5 центнердан ҳосил бериб, ва'дамизни бажара олмадик. Чунки сув етишмади, ғўзамиз чанқаб, 100 гектардан ҳосил олмадик.

Биз пахтачиликни ривожлантиришда бирмунча ютуқларни қўлга киритдик. Лекин, бизни ғаллачилик уялтирмоқда. Ўтган йил 1.500 гектар ерга дон экиб, жуда кам ҳосил олдик. Бу, колхоз даромадини кўп миқдорда пасайтирди. Агар баҳорикор ерларда ҳам дон ҳосилини оширишга эришсак, шубҳасиз, колхоз хўжалиги ўсиб, колхозчиларнинг даромади ҳам кўтарилган бўлар эди. Аммо, шуни айтиш керакки ҳали айтарли даражада ишни йўлга қўя олганимиз йўқ.

III қурултойда бухоролилар қашқадар'ёliларга ёрдам беради, деган гап бўлган эди. Лекин амалда бу бажарилмади. Қашқадар'ёлилар мусобақадош Бухоро пахтакорларидан амалда ҳечқандай ёрдам олмадилар. Ҳатто, мусобақа шартномасининг моддалари қандай бажарилаётганини келиб текширмадилар. Биз уларни кутиб-кутиб охирда ўз вакилимизни юборишга мажбур бўлдик.

Областимизда пахтачиликни янада юксалтиришда бирқанча қийинчиликлар бор. Шулардан энг муҳими сув масаласидир. Бу масалани тезроқ ҳал қилишни илтимос қиламиз. Сув масаласи барвақт ҳал қилинса, областимиз пахтакорлари талаб қилинган пахтани албатта етказиб берадилар.

Қашқадар'ё пахтакорлари бу йил давлатга 20 центнердан пахта бериш учун ва'да қилишни менга топширдилар. Колхозимиз ҳам камида 30 центнердан ҳосил топширади. Мана шу шартлар блан Сурхондар'ё область пахтакорларини социалистик мусобақага чақираман. **(Қарсаклар).**

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 11 февраль (ТАСС). Кеча Хавфсизлик Кенгашида Хавфсизлик Кенгашининг Грециядаги комиссиясидан олинган хат муҳокама қилинди. Бу хатда, комиссия яқинда сиёсий важлар блан ўлимга ҳукм қилинган кишиларнинг қатл этилишини кечиктиришни Греция ҳукуматидан сўраши блан ўзига берилган ҳуқуқлар доирасида ҳаракат қилдими, деб сўралган эди.

Хавфсизлик Кенгаши Америка Қўшма Штатлари вакили таклиф қилган резолюцияни тўққиз овоз блан ма'қуллади. Бу резолюция овозга қўйилган пайтда икки вакил бетараф қолди. Резолюцияда қуйидагилар айтилади:

«Хавфсизлик Кенгаши Кенгаш томонидан 1946 йил 19 декабрьда қабул қилинган резолюцияга мувофиқ ҳаракат қилиб, Греция, Албания, Болғория ва Югославиянинг тегишли ма'мурларидан ўлимга ҳукм қилинган ҳарқандай кишининг қатл этилишини кечиктиришни сўраш ҳуқуқига эга эмас, деб ҳисоблайди. Комиссия ана шундай кишиларнинг ҳарбирини гувоҳ тариқасида чақириб сўроқ қилиш ўз ишига ёрдам бера олади деб ҳисоблаган тақдирдагина ана шундай кишиларнинг қатл этилишини кечиктиришни илтимос қилиши мумкин».

Кенгаш шу резолюция қабул қилинишидан аввал Совет Иттифоқи вакилининг киргизган тузатишини 8 овоз блан рад этди, бу тузатиш овозга қўйилганида бир вакил уни ёқлаб овоз берди ва икки вакил бетараф қолди. Совет Иттифоқи вакилининг тузатишида бундай дейилади: Кенгаш комиссия шундай илтимослар блан мурожаат этишга вакил қилинган эмас деган умумий баёнотни қабул қилади, аммо комиссиянинг Греция ҳукуматига қилган илтимосини махсус суратда ма'қуллайди, чунки бу илтимос комиссиянинг ўз вазифаларини бажариши блан бевосита боғланган.

Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси бошланган вақтда Кенгаш раиси ван Лангенхове Кенгаш комиссиянинг хатини муҳокама қилиш вақтида Болғория, Югославия, Греция ва Албания вакилларини қатнаштириш учун чақирадими деган масалани ўртага қўйди.

СССР вакили Громико айтдики, бундай қарорни чиқариш шарт эмас, чунки Греция ҳукумати ўз шикоятини топширган вақтда Кенгаш шикоятни муҳокама қилган вақтда тўрт мамлакат вакилларини қатнаштиришга қарор берган эди, шу сабабдан мазкур мамлакатлар вакилларининг қатнашуви кераклиги турган гап.

Австралия вакили Хэзлак айтдики, бу масала жуда муҳим масала бўлган тақдирдагина уни муҳокама қилиш вақтида 4 мамлакат вакилларини қатнаштириш керак. Аммо, бу масаланинг муҳим ёки иш тартибига доир масала эканлиги ҳали аниқ эмас.

Раис ван Лангенхове бу хат муҳим масалага тааллуқли эмас деган фикрни билдирди.

Америка Қўшма Штатлари вакили Жонсон Кенгашни масалани чуқур муҳокама қилмасликка комиссияга жавоб юбориб, унинг вазифалари ва ҳуқуқларини чеклашга чақирди.

Громико, бу масала иш тартибига доир бўлмай, балки муҳим масала эканлиги шубҳасиз, деди ва қарор чиқариш учун масалани ҳартарафлама муҳокама қилиш зарур эканлигини айтди. Грецияда текшириш ўтказучи комиссия ўз хатида Кенгашнинг кўрсатмасига биноан қилинадиган ишларига бевосита алоқадор ишлар ҳақида Кенгашнинг фикрини сўраган эди. Громико, ба'зи а'золарнинг масалани бевосита манфаатдор бўлган тўрт мамлакат вакилларининг иштирокисиз муҳокама қилишни истаганликларига нима сабаб эканлигини тушинаолмайман, деди. Громико тўппа-тўғри бирнеча савол беришни истаганлигини айтди ва тўрт мамлакат вакиллари қатнашмайдиган бўлса, бу саволларга ким жавоб беради, деб сўради. Громиконинг айтишича, мазкур мамлакатларнинг вакиллари қатнаштирилмаса, бу ҳол Кенгашнинг тўла ва эркин муҳокама қилиш ҳақидаги таклифига тамомила зиддир. Америка Қўшма Штатларининг вакили Жонсон бу масалани жуда оддий масала деб ўйласа керак. Аммо, — деди Громико, — комиссиянинг хатига жавоб қайтариш оддий бир иш эмас.

Франция вакили де ла Турнель ҳам комиссиянинг хатини чуқур муҳокама қилишга қарши чиқди.

Шундан кейин Кенгаш Громиконинг таклифини 8 овоз блан рад этди. 3 вакил Громико таклифини ёқлаб овоз берди.

Шундан кейин Кенгаш комиссиянинг хати тўғрисида Америка Қўшма Штатлари вакилининг киргизган резолюциясини муҳокама қила бошлади. Англия вакили Кадоган бу резолюцияни қувватлайман деди. Громико Кенгаш комиссиянинг Греция ҳукуматига юборган илтимосини ма'қулласин деб талаб қилди. Громико айтдики, комиссия ўз вазифасини бажариш вақтида амалий чора кўришни талаб этадиган ҳолларга дуч келди. Комиссия Грециядаги сиёсий маҳбусларнинг қатл этилиши тўғрисида ўнларча ва ҳатто юзларча шикоят олди. Комиссия қатл этишни кечиктириш тўғрисида илтимос блан мурожаат қилиш ҳақида тўғри қарорга келди, бу чора унинг ишларини енгиллаштиради. Комиссия Хавфсизлик Кенгашининг кўрсатмаларига мувофиқ текшириш ўтказаётган бир вақтда Грецияда оддий демократик ҳуқуқларни ва эркинликларни ҳимоя қилган кишиларни қатл этмоқчи бўладилар. Кенгаш вазиятни ўрганса, комиссиянинг кўрган чораси асосли эканлигини ва комиссия нима учун бошқача ҳаракат қилаолмаганлигини тушинади. Америка Қўшма Штатларининг резолюцияси қониқарли эмас, чунки унда комиссиянинг тўғри ҳаракат қилганлиги ҳақида гапирилмайди ва бунинг сабаблари кўрсатилмайди.

Австралия вакили Хэзлак Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини қувватлади.

Польша вакили Михаловский таклиф этган тузатишда бундай дейилади: комиссия ўз вазифалари ва ҳуқуқларидан четга чиқмади, аммо комиссия бундан кейин «ғоят эҳтиёт блан» ҳаракат қилиши керак деб тавсия этилади. Кенгаш бу тузатишни рад этди.

Громико ҳам тузатиш киргизажагини, аммо бу тузатишнинг таржимаси тайёр эмаслигини айтди ва шу сабабдан кечгача танаффус э'лон қилишни таклиф этди. Кенгаш Громиконинг бу таклифига қўшилди.

Кечки мажлисда Громико ўз тузатишини тақдим этганидан кейин Америка Қўшма Штатларининг вакили Жонсон, Совет Иттифоқи вакилининг тузатиши мақбул эмас, деб да'во қилди.

Масаланинг муҳокамаси Америка Қўшма Штатларининг юқорида айтилган резолюциясини қабул қилиш блан тамом бўлди.

АНГЛИЯДА ГИТЛЕРЧИЛАР ТАШКИЛОТИ ФОШ ҚИЛИНДИ

ЛОНДОН, 12 февраль (ТАСС). «Дейли телеграф энд Морнинг пост» газетасининг мухбири хабар беради: полиция томонидан сўнгги икки ой ичида Лондонда ва Англиянинг бошқа жойларида ўтказилган текшириш натижасида, жуда яхши йўлга қўйилган гитлерчилар ташкилоти борлиги аниқланди. Бу ташкилот Англияда ҳарбий жиноятчилар учун очилган лагерьлардаги немис ва голланд гитлерчиларининг қочиб кетишига ёрдам беришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Газетанинг ёзишича, «бу ташкилотнинг район штаби жанубда денгиз бўйидаги бир шаҳарнинг катта уйида жойлашган бўлса керак деб мўлжаллайдилар. Ташкилот бирқанча жиноятчиларни дастлаб сохта паспортлар блан та'минлаб, уларнинг Англиядан қочиб кетишига ёрдам берган. Полиция бу ташкилотнинг кўпгина кўзга кўринган а'золарини билади. Уларнинг ба'зилари ўтмишда Англия фашистлар ташкилотининг отоқли арбоблари бўлган.

Лагерьлардаги ҳарбий жиноятчиларнинг қочиб кетиш усуллари текшириб кўрилганда, буларга лагерьдан ташқаридаги бир ташкилот ёрдам бериб турганлиги аниқланган. Ҳарбий разведка офицерлари буни полицияга айтганлар. Шундан кейин полиция бу ишни диққат блан текшира бошлаган. Лагерьдан қочиб кеттан ҳарбий жиноятчиларнинг кўпчилиги ашаддий нацистлар эканлиги аниқланган».

Мас'ул муҳаррир ўринбосари:
Р. САҲИБОЕВ.

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ
САН'АТИНИНГ
Тошкент шаҳридаги
ЎНКУНЛИГИ

Горький номли театр биносида
15 февральда **В. Шекспир** асари
М. Шайхзода таржимаси

РОМЕО ва ЖУЛЬЕТТА

4 парда, 22 кўринишли трагедия.
Саҳнага қўючи — Е. Г. Амонтов, режиссёрлар — ЎзССР халқ артистлари И. Шквалов, А. Бакиров ва режиссёр Ғ. Ғ. Исмоилов, рассом — ЎзССРда хизмат кўрсатган сан'ат арбоби В. В. Роберг.
Спектакль кеч соат 8 да бошланади. Касса кундуз соат 3 дан очилади.

ТЕАТРЛАРДА:

ЎЗОПЕРА ТЕАТРИДА — 18 февральда Бўрон.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИНИНГ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 15 февральда концерт берилади. Концертда: ЎзССРда хизмат кўрсатган артистлардан Ноила Ҳошимова, Ғулом Абдураҳмонов, Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ма'руфхўжа Баҳодиров, Бутун Иттифоқ эстрада артистлари конкурсининг лауреати Галя Измайлова ва солист ашулачилар қатнашади. Концерт кеч соат 9 да бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Ф. В. Федин** раҳбарлигидаги цирк труппасининг гастрольлари. Аттракцион — йиртқич ҳайвонлар. Ўйнатучи — Кличис. Томоша кеч соат 9 да бошланади.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ҚИЗИЛ ОКТЯБРЬ» — Пўлат қандай тобланди; «ИСКРА» — Адмирал Нахимов; «ЎЗБЕКИСТОН» — Адмирал Нахимов, «НОВОСТИ ДНЯ» — Тош гул; «ВЕСНА» — Адмирал Нахимов; АЛОҚА ХОДИМЛАРИ КЛУБИ — Зоя.

ЎзССР Маҳаллий саноат министрлигининг «МЕТАЛЛОПОСУДА» ЗАВОДИГА
6 ва 7 разрядли
тунукасозлар, слесарьлар, токарьлар
К Е Р А К
Тошкент шаҳар, Южная кўчаси, 5-нчи уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (1 ва 4-нчи трамвайларнинг «Аптекоуправление» остановкаси). Телефон — 35974.

Тошкент область, Қорасув район, 1-нчи бўлим халқ суди билдирадики, У. Ғоибовнинг Ҳ. Ғоибовадан ажралиш ҳақидаги аризаси судда кўриш учун қабул қилинди.

РЕДАКЦИЯ ва НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси № 8, **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** Партия турмуши ва Пропаганда-агитация бўлими — 34780; Қишлоқ хўжалик бўлими — 33469; Саноат бўлими — 31048; Совет қурилиши бўлими — 31226; Хатлар бўлими — 32347; Э'лонлар бўлими — 37062.
«Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тиражи 64,5 минг № 96 Р. 00029.